



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

B R E D O O B E L I T Z

Begyndelse til Udarbejdelse af Personalia, Heraldica
og Feudalia for Slægten Obelitz i Pommern og Danmark

fra 1253 - 1963

II

1963

B R E D O O B E L I T Z

Begyndelse til Udarbejdelse af Personalia, Heraldica
og Feudalia for Slægten Obelitz i Pommern og Danmark

fra 1253 - 1963

II

1963

Vaaben.

II Del.
omhandlende
Heraldiske Særegenheder
angaaende
Slægtens Vaaben
som
det er ført gennem Tiderne.

Vaaben.

II Del.
omhandlende
Heraldiske Særegenheder
angaaende
Slægtens Vaaben
som
det er ført gennem Tiderne.

Naar jeg i mine Undersøgelser angaaende Slægtens Vaaben har anført alle de Personer som i denne Forbindelse kan komme i Betragtning som levende før 1800 i Danmark da :

Det Kongelige Danske Genealogiske og Heraldiske Selskab i Aarene 1782-1813 udgav Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og skrev :

Vi har vel seet Segl af Familien, i hvilket Feltet haver været Sølv og Stjernerne udeladte, som er en Feiltagelse, ligesom vi og troer, at det er hos Siebmacher, som i Stedet for Glenten sætter en guldskaftet Vifte.

er det af Hensyn til denne sidste Bemærkning om at vi vel har set Segl af Familien med Sølv Felt, og under Henvisning til min Tipoldefaders Beretning i Rigsarkivet, Gen.her.Manuscriptsamling Spec. Ltr. O. Nr. 1. hvor han den 25/3 1781 anfører :

Glenten staar i hvidt Felt inden ---

at mine Undersøgelser angaaende Slægtens Vaaben har fundet Sted.

Det er soleklart at :

Feltet kun har været Sølv

i de tre første Generationer i Danmark, og at Skiftet :

til rødt Felt

først fandt Sted i tredje Generation foranlediget af Udgivelsen af det nye Lexicon, idet der kun kan have været tale om følgende fire mandlige Personers Vaaben, der har levet her i Landet, nemlig :

I første Generation

Min Stamfader, sidste Mand i Pommeren og første Mand

i Danmark. :

Naar jeg i mine Undersøgelser angaaende Slægtens Vaaben har anført alle de Personer som i denne Forbindelse kan komme i Betragtning som levende før 1800 i Danmark da :

Det Kongelige Danske Genealogiske og Heraldiske Selskab i Aarene 1782-1813 udgav Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og skrev :

Vi har vel seet Segl af Familien, i hvilket Feltet haver været Sølv og Stjernerne udeladte, som er en Feiltagelse, ligesom vi og troer, at det er hos Siebmacher, som i Stedet for Glenten sætter en guldskaftet Vifte.

er det af Hensyn til denne sidste Bemærkning om at vi vel har set Segl af Familien med Sølv Felt, og under Henvisning til min Tipoldefaders Beretning i Rigsarkivet, Gen.her.Manuscriptsamling Spec. Ltr. O. Nr. 1. hvor han den 25/3 1781 anfører :

Glenten staar i hvidt Felt inden ---

at mine Undersøgelser angaaende Slægtens Vaaben har fundet Sted.

Det er soleklart at :

Feltet kun har været Sølv

i de tre første Generationer i Danmark, og at Skiftet :

til rødt Felt

først fandt Sted i tredie Generation foranlediget af Udgivelsen af det nye Lexicon, idet der kun kan have været tale om følgende fire mandlige Personers Vaaben, der har levet her i Landet, nemlig :

I første Generation

Min Stamfader, sidste Mand i Pommeren og første Mand

i Danmark. :

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1640 + 1707

I anden Generation :

Ellen Marie von Obelitz f. 1676 + 1727

gift med Christen de Linde den Yngre til Volstrup, og

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1705 + 1769

Major, samt to Børn der døde smaa, som vi kan se bort fra

I tredie Generation :

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1728 + 1806

Konferensraad, Dr. juris og phil., Professor og Højesteretsassessor, og

Ove von Obelitz f. 1750 + 1804

Generaladjutant, Kammerjunker, Kommandørkaptain, samt følgende, som jeg i denne Forbindelse kan se bort fra, nemlig tre Conventualinder i Støvringgaard, fødte 1733, 1734 og 1740, døde 1797, 1781 og 1792, tilligemed fire Børn der alle døde smaa, og endelig :

Christiane Birgitte von Obelitz f. 1746 + 1792

gift to Gange, 1^o Gang med Justitsraad Lars Johan Jølstrup og 2^o Gang med Kammerraad Christen Hviid til Kokkedal.

Det fremgaar af min Afhandling at disse nævnte vitterlig har ført Sølv Felt og Glenten staaende i Feltet uden de to sexoddede Guldstjerner og uden grøn Jord, som jeg ikke kan forstaa hvorledes den er kommet med i Feltet, idet denne ikke staaer anført nogetsomhelst Sted før 1800.

Saaledes foranlediget, henviser jeg til det efterfølgende hvoraf det fremgaar at Slægten i :

400 Aar i Pommeren

har ført :

Sølv Paafuglevifte i rødt og de to sexoddede Guldstjerner, og i de første :

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1640 + 1707

I anden Generation :

Ellen Marie von Obelitz f. 1676 + 1727

gift med Christen de Linde den Yngre til Volstrup, og

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1705 + 1769

Major, samt to Børn der døde smaa, som vi kan se bort fra

I tredie Generation :

Balthazar Gebhard von Obelitz f. 1728 + 1806

Konferensraad, Dr. juris og phil., Professor og Højesteretsassessor, og

Ove von Obelitz f. 1750 + 1804

Generaladjutant, Kammerjunker, Kommandørkaptain, samt følgende, som jeg i denne Forbindelse kan se bort fra, nemlig tre Conventualinder i Støvringgaard, fødte 1733, 1734 og 1740, døde 1797, 1781 og 1792, tilligemed fire Børn der alle døde smaa, og endelig :

Christiane Birgitte von Obelitz f. 1746 + 1792

gift to Gange, 1^o Gang med Justitsraad Lars Johan Jølstrup og 2^o Gang med Kammerraad Christen Hviid til Kokkedal.

Det fremgaar af min Afhandling at disse nævnte vitterlig har ført Sølv Felt og Glenten staaende i Feltet uden de to sexoddede Guldstjerner og uden grøn Jord, som jeg ikke kan forstaa hvorledes den er kommet med i Feltet, idet denne ikke staaer anført nogetsomhelst Sted før 1800.

Saaledes foranlediget, henviser jeg til det efterfølgende hvoraf det fremgaar at Slægten i :

400 Aar i Pommeren

har ført :

Sølv Paafuglevifte i rødt og de to sexoddede Guldstjerner, og i de første :

150 Aar i Danmark

har ført :

Sølv Felt med naturlig farvet Glente uden Stjerne og uden
den grønne Jord,

og i de næste :

150 Aar i Danmark

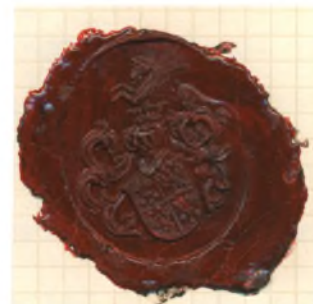
har ført :

De to sexoddede Guldstjerner og en naturlig farvet Glente i
rødt Felt staaende paa grøn Jord med udslagne Vinger.

Slægten har nu vedtaget at føre følgende Vaaben, der blasoneres som følger:
Skjoldet firdelt. 1 og 4 Felt rødt, Sølvpaafuglevifte med Guldskaft samt to sexoddede Guldstjerner. 2 og 3 Felt Sølv, en paa grøn Jord med udslagne Vinger staaende naturlig farvet Glente og to sexoddede Guldstjerner. Paa Hjelmen en opspringende rød Hest.

Saaledes vedtaget paa et Slægtsmøde paa Lykkesholm,
Brogaardsvej 12, Gentofte den 23/2 1947.

Bredo Obelitz.



150 Aar i Danmark

har ført :

Sølv Felt med naturlig farvet Glente uden Stjerne og uden
den grønne Jord,

og i de næste :

150 Aar i Danmark

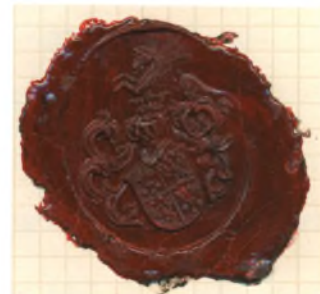
har ført :

De to sexoddede Guldstjerner og en naturlig farvet Glente i
rødt Felt staaende paa grøn Jord med udslagne Vinger.

Slægten har nu vedtaget at føre følgende Vaaben, der blasoneres som følger:
Skjoldet firdelt. 1 og 4 Felt rødt, Sølvpaafuglevifte med Guldskaft samt to sexoddede Guldstjerner. 2 og 3 Felt Sølv, en paa grøn Jord med udslagne Vinger staaende naturlig farvet Glente og to sexoddede Guldstjerner. Paa Hjelmen en opspringende rød Hest.

Saaledes vedtaget paa et Slægtsmøde paa Lykkesholm,
Brogaardsvej 12, Gentofte den 23/2 1947.

Bredo Obelitz.



Som det fremgaar af mine Udarbejdelser om :

Personalia, Feudalia og Heraldica om Slægten Obelitz

i Pommæren og Danmark

er Obelitzerne af en uradelig Slægt, hvis første Ahne kan paavises o. 1250 i Pommæren. Slægtens sidste Mand i Pommæren og første Mand i Danmark er en og den samme Person, nemlig :

Balthazar Gebhard von Obelitz

som omkring 1640 var den eneste af Slægten. Han var født den 16/2 1640 paa Millienhagen og døde Fastelavns Søndag den 23/8 1707 paa Aabjerg. For næmheds Skyld kaldes han i det efterfølgende for Balthazar.

Faderen var Baltzer von Obelitz, der nævnes første Gang 1601 og senere 1626 i en Mønstringsliste, han er antagelig død omkring 1640. I alle Tilfælde fik Balthazar Konfirmation paa de fædrene Lehn 1651, han var da sat under Formynderskab. Moderen var Ursula von Moltke, Datter af Gebhard von Moltke til Klein Belitz og Ingeborg von Bibow af Huset Westenbrügge. Efter min Formening kom Balthazar her til Landet i Aarene 1656-58, det nøjagtige Aarstal kan ikke fastslaaes.

Balthazar blev første Gang gift den 6/6 1661 med Maren Skram af Fasti Slægten som døde 1673 som den sidst levende af sin Slægt. Hun var Datter af Erik Skram til Voldbjerg og Rammegaard død 1607 og Anne Vind Albertsdatter død 1639 og gift første Gang 1622 med Hartvig Huitfeldt til Skjoldbred død 1637. Med Maren Skram fik han Rammegaard -Vandfuld Herred idet Gaarden tilskødedes Balthazar 1662. Maren Skram har antagelig været 60 Aar da hun ægtede min 3 Tip Oldefader, som da var en Ynglig paa 20 Aar. Det anføres andetsteds, at man ikke havde rigtig Tiltro til denne unge Mand hvilket i Særdeleshed skal fremgaa af den Omstændighed at han maatte frem-

skaffe sin Ahnetavle fra Udlandet som Bevis for sin Herkomst inden han kunde indlade sig i Egteskab med Maren Skram, men dette maa jeg tilbagevise, idet det var almindeligt den Gang at adelig Herkomst maatte være i Orden for at han med Hustruen kunde overtage en adelig Sædegaard. Derfor maatte han fremskaffe sine 16 Ahner og samtidig har han modtaget Beskrivelser af sit og Ahnevaabene.

Hvorledes gik det da med Vaabenet ?

1) I Pommeren.

I 1444 levede der to Personer af Navnet Heinrich von Obelitz, antagelig Fader og Søn, der førte forskelligt Vaabenfigurer, muligvis er de forskellige Signeter udfærdiget for at man kan skelne mellem Faderens og Sønnens Besejlinger paa Grund af Navneligheden.

Jeg har et Fotografi af Heinrich von Obelitz' Segl fra Statsarkivet i Stettin paa en "Urkunde des Klosters Neuencamp" No. 247 Original No. 174 fra den 15/1 1444 og af Sønnens Heinrich von Obelitz' Segl paa samme Urkunde, sidstnævnte viser en Hjelm beklædt med 4 Kløverblade. Endvidere har jeg et Fotografi af Hermann von Obelitz' Segl boende i Millienhagen, taget fra en "Urkunde des Klosters Neuencamp" No. 249 Original No. 176 den 4/4 1444.

Faderen har i Kanten af sit Segl-iøvrigt ogsaa Sønnen Indskriften : " Mil ' " og en " Hage " hvilket jeg udtyder til Millienhagen, Slægtens Stamsæde. Da Faderen mellem Millienhagen og for mig ulæselige Ord har Ornamentter som Kløverblade, ligger det ligefør at tænke at Sønnen netop bruger disse paa en Hjelm, for at undgaa Forvekslinger, uden at det paa nogen Maade kan antages at det er et særligt Vaaben, der iøvrigt ikke ses at være benyttet før eller omtalt senere.

Vaaben.

5/1 1444. Se Pag 5. Heinrich v. O. ⁵ b. til Steinfeld.



Vaaben.

5 c.

5/1 1444 se Pag. 5. Heinrich v. O. til Steinfeld.



Vaaben.

5 d.

se Pag. 5. 4/4 1444. Hermann v.O. til Millienhagen.



Forskellige Lexica anfører om Slægtens Vaaben :

Siebmachers Wappenbuch, Nürnberg 1901, VI Bind 9-10 Abt., siger :

Schild: R. mit Pfauenwedel an g.Griff, unten zwischen
2 g. Sternen

Helm: Kopf und Hals eines Pferdes.

Decken: r. und g.

Adelslexicon der Preussischen Monarchie, v. Leopold Frh. von Ledebur.

Berlin 1855, skriver:

Im rothen Felde ein von zwei goldenen Sternen begleiteter Federwedel.

Joh. Micraelij, Altes Pommerland, Stettin 1659, skriver:

Obelitzen im Bartischen führen einen Weiher zwischen zweyen gelben Sternen im rothen, und auf den Helm eines Kopf als von Pferd.

v. Meding, Nachrichten v. adel. Wappen, Leipzig 1788, anfører:

Micraeliss zeigt dieses Wappen also an:

Obelitzen führen einen Weiher zwischen gelben Sternen im rothen und auf den Helm einen Kopf als von Pferde.

Fürsten Wappen Buch :

Einen silbernen Feuerwedel mit goldenen Stiel aufgerichtet. Der Pferdekopf auf den Helm ist roth und links gekehrt, die Helmdecken sind Silber und golden. Pommerisch Weiher heisst ein Feuerwedel.

Nova illustrisne Principatus Pommirane descriptia, E. Lubin ,1619

Paa det Kgl. Bibliothek findes der i Kortsamlingen Kort over Pom-

Vaaben.

6 b.

Pommeren. Efter Siebmacher.

se Pag. 6.



46-28

mæren fra ca. 1619 hvor der paa Siderne er anbragt forskellige Adelsvaaben, blandt hvilke man finder Slægten Obelitz' s Vaaben.

Efter dette fastslaar vi at det pommerske Slægtsvaaben saa saaledes ud :

I rødt Felt en Sølvpaafuglevifte med Guldskaft ledsaget af to sexoddede Guldstjerner. Paa Hjelmen et rødt Hestehoved med Hals.

Dernæst ser vi paa hvad vi kender i Danmark.

2) Første Periode i Danmark

I personalhistprisk Tidsskrift 11 Række 1 Bind. Pag. 60-61 skrives i 1940 :

Slægten Obelitz' s Vaaben af Brede Obelitz.

I Nærværende Tidsskrift 6. IV Pag. 64 anfører Dr. Eiler Nystrøm angaaende de danske Obelitz'ers Forhold til Pommeren :

Slægtens Vaaben er i Grundtrækkene overensstemmende med det Segl, Baltzer von Obelitz førte : En staaende Glente med udslagne Vinger. Men selv mellem de Seglaftryk, der foreligger fra hans unge Dage og fra hans Alderdom, er der væsentlige Forskelligheder, og med det gamle Slægtsvaaben - en udfoldet Paafuglevifte - er der ingen Lighedspunkter.

Endvidere anfører Th. Hauch-Fausbøll i dette Tidsskrift 7.11 Pag. 350 angaaende Vaaben :

Der kendes jo i hvert Tilfælde Undtagelser fra Reglen, f. Eks. Familien Obelitz, hvis danske Gren fører et ganske andet Vaaben

end den oprindelige pommerske Slægt, under Henvisning til det af Dr. Eiler ovenfor anførte.

I Betragtning af, at Dr. Eiler Nystrøm beviser, at den danske Gren gennem Baltzer von Obelitz var af den gamle pommerske Slægt og at Balthazar Gebhard von Obelitz endogsaa var den sidste Mand, saaledes at den her i Landet levende Slægt af dette Navn virkelig er den eneste Fortsættelse af den pommerske uradelige Slægt Obelitz, saa fandt jeg det ganske usandsynligt, at Slægten ikke i Virkeligheden havde det samme Vaabenskjold.

Jeg har liggende foran mig i den af mig udarbejdede Slægtsbog Fotografierne af Seglene, der blev benyttet 1444, samt Vaabenafbildningen i Siebmachers Wappenbuch med Viften og de to gyldne Stjerner og maa i Betragtning af, at min Slægt her i Landet bruger Glønten i Skjoldtægnet samt de to gyldne Stjerner, søge at finde Grunden til, at der overhovedet ingen Lighedspunkter var mellem det gamle pommerske Skjoldtægnet, som Slægten benyttede 400 Aar i Pommeren og det gennem de næste 300 Aar i Danmark benyttede Skjoldtægnet.

Ved at se, hvad der skrives her i de forskellige Adelslexica om Slægten og Vaabenet, bemærker man straks, at det kun er de danske der nævner Glønten, hvorimod Micraëlii 1639 anfører "Wether", v. Meding 1788 anfører "Weiher", Fürstens Wappenbuch anfører "Feuerwedel", v. Ledebour 1855 anfører "Fæderwedel" og endelig Siebmacher 1901 "Pfaunenwedel".

Jeg har imidlertid udfundet, at det pommerske Ord Weiher paa tysk betyder "Feuerwedel", hvorimod det tyske Ord Weiher paa Dansk hedder "Glønte", og formoder jeg da at der heri ligger den sandsynlige Forklaring paa de manglende Lighedspunkter.

Ligesom den uddøde Slægt Stake (Adelsaarbogen 1920 Side 478) og akkurat som den gamle pommerske Slægt Weiher førte Obelitz'erne en "Feuerwedel". Slægten Weiher- i 1676 kun repræsenteret ved eet Medlem, der døde som dansk "Feltmarskalklieutnant" havde netop ~~den~~ Weiher = Feuerwedel i Skjoldet og Slægtens danske Navn var Weiher og ikke Glente for Skjold og Slægtsnavn.

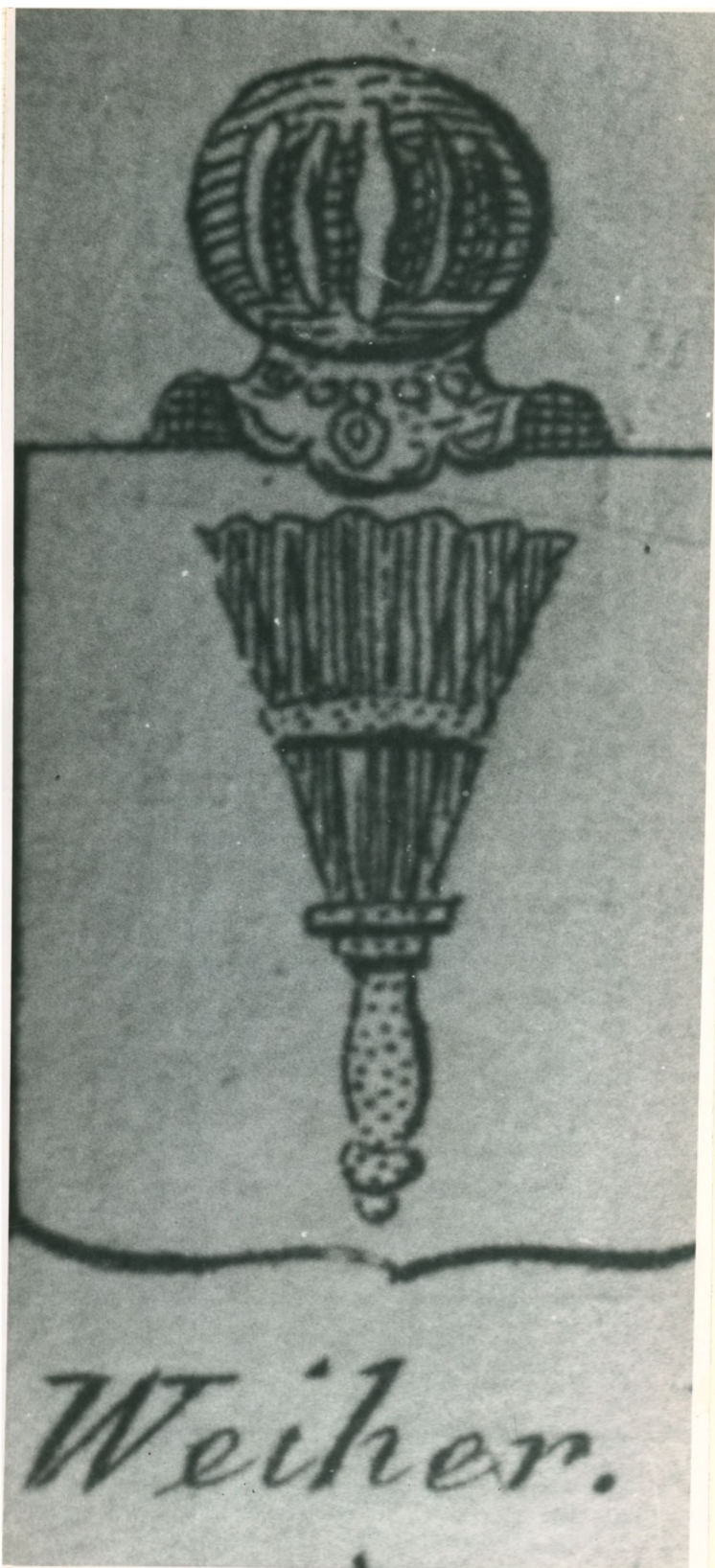
Jeg formener, at da min danske Stamfader, slægtens sidste Mand i Pommeren og første Mand i Danmark, der i sin Tid som ganske ung Mand forlod Pommeren, har fremskaffet Beviser for, at Slægten var adelig, og samtidig har faaet angivet hvorledes Slægtsvaabenet saa ud, da har man ved en Feiltagelse forvekslet det pommerske Udtryk for Weiher med det tyske Udtryk for Weiher, og derigennem har Glenten fejlagtigt taget Plads i vort gamle Skjold. - Slægten, som nu bærer Glenten som Skjoldtegn her i Landet, bør selvfølgelig ikke lade denne udgaa af Skjoldet, men det eneste naturlige vilde være, at man eventuelt lod Skjoldet dele med det gamle og nye Skjoldtegn, for at markere at den pommerske og den danske Slægt er en og den samme.

Er denne min Formodning rigtig, hvilket efter alt at dømme er den eneste naturlige Løsning af de manglende Lighedspunkter med Skjoldtegnet, saa meget mere som vi jo gennem Dr. Eiler Nystrøm har Beviset for, at Slægten i Pommeren og Danmark er en og den samme, saa er der absolut ingen Tvivl om, at Skjoldtegnet i Pommeren og Danmark er et og det samme.

Herved er Slægten ikke alene en direkte Fortsættelse af den pommerske uradelige Slægt, men Vaabenet er faktisk i Overensstemmelse med det gamle Slægtsvaaben bortset fra den sproglige Forveksling af Skjoldtegnet.

Nu vil vi undersøge de afbildninger der foreligger for os om den første Tid i Danmark, idet jeg straks anfører at Slægten i de

se Pag. 9. Øverst. 1782-1813.



første 150 Aar i Danmark.:

førte Sølvfelt med rød Glente

og Hjelmtegnet en opspringende Hest, idet dog bemærkes at Hesten i den allerførste Tid kun vistes med Hals og Hoved af en Hest, men derefter blev til den halv opspringende Hest som allerede indførtes i den første Generation i Danmark.

Balthazar's Segl er afbildet i Peter Munthe Bruns og Ane Munks Slægt udgivet af Eiler Nystrøm 1910, og vi ser da straks at baade de :

to sexoddede Guldstjerner

og

den grønne Jord

mangler.



I Seglet fra 1673 ser vi at Obelitz er stavet Obelidtz, men Hjelmtegnet er endnu som angivet i Pommeren : Hoved og Hals som af en Hest, hvorimod man i Signetet fra 1703 har faaet Hesten mere opspringende med de to Forben synlige af Hesten. Samme Vaaben findes paa et Sølvbæger, der har tilhørt Balthazar i Danmark og nu er i min Besiddelse.

Balthazar var gift 2^o Gang med Jytte Gyldenstjerne ~~84/1 1677~~ i Viborg, hun var Datter af Ebbe Gyldenstjerne til Biersgaard, Vosnæsgaard, Palsgaard, Lysgaard og Sødal og Hustru Ellen Parsberg til Palsgaard og Sødal, med hvilken han havde Datteren Ellen Marie von Obelitz f. 1678 + 1727 og gift 1696 med Christen de Linde den Yngre til Volstrup f. 1664 + 1723 af Ellen Marie von Obelitz findes der hos Slægtens Eldste Pastor Raimar Obelitz et Maleri hvorpaa der er malet Slægtens Vaaben, dette er

Vaaben.

se Pag 10, 1703.



Vaaben.

10 c.

se Pag. 10. Endrede Signet
efter 1703.



Se pag. 10 a. Min 3 Tip Oldefaders
Sølvbæger med det ændrede Vaaben
omkring 1700. Bægeret er i min
Besiddelse. 10 d.



Vaaben.

11. a.

malet med Sølvfelt og naturlig farvet Glente, uden den grønne Jord og uden de to sexoddede Guldstjerner og den opspringende røde Hest.

Endvidere ser vi paa to Sølvskeer fra 1705 og 1710 der ligeledes er i Pastor Obelitz's Besiddelse, det Obelitz'ske Vaaben indgraveret paa samme Vis som paa Maleriet.

Paa Herregaarden Volstrup findes Ellen Marie von Obelitz's Vaaben sammen med Christen de Linde den Yngres og Aarstallet 1720.

I Hjerm Kirke findes en Herskabsstol ligeledes med de Linde' og von Obelitz' Vaaben og Aarstallet 1707. Samme Vaaben findes ligeledes paa Altersranken og paa Prædikestolen. Paa Altersranken staar Aarstallet 1706 og paa Prædikestolen 1770. I Herskabsstolen sidder jeg og min yngste Søn Oscar, fotograferet under vort Besøg i Hjerm Kirke i 1962.

Endvidere findes der paa Frederiksborg Slot et Sølvbæger med Laag af hvilket jeg har et Fotografi fotograferet af A.Brandt med de Linde og von Obelitz's Vaaben og Aarstallet 1722.

Samt i Vedersø Kirke, hvor iøvrigt Balthazar ligger eller rettere laa begravet, en velbevaret Herskabsstol, med tre sammensatte Vaaben :

de Linde-Von Obelitz

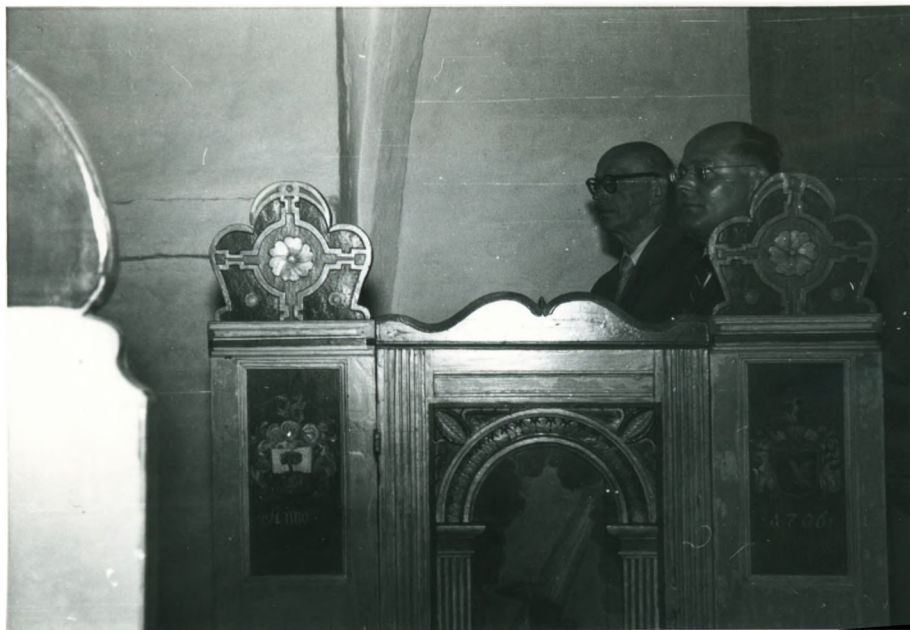
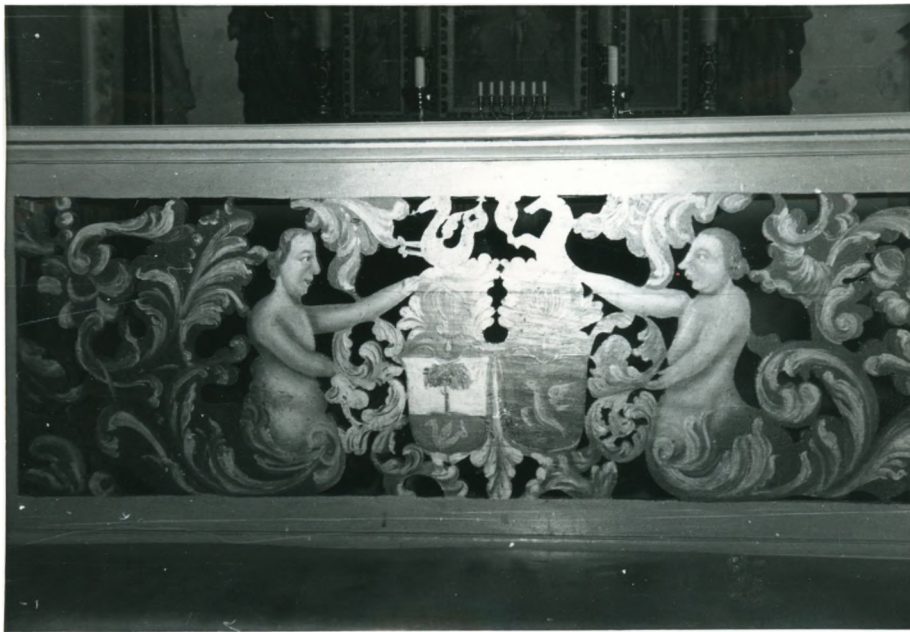
Kaas-Sehested

Kaas-Trappau

som Eiere af Aabjerg. Idet Christen de Linde den yngres Søn Christen de Linde blev født 29/9 1697 + 6/3 1743 arvede Aabjerg og blev gift med Birgitte Kaas f. 13/3 1679+28/11 1754, hvorefter Brodersønnen Hans Kaas

Fotografi af Alterskranken i Hjerm Kirke med Vaaben af
Christen de Linde den Yngre og Ellen Marie von Obelitz.

Samt Fotografi af Kirkestolen i Hjerm Kirke med Vaab-
ner af de Linde og von Obelitz. I Stolen sidder Prokurist Brødo
Obelitz og Fuldmægtig Oscar Obelitz. Se. Pag. 11a og 14.



til Aabjerg f. 1720 + 18/8 1784, Major gift 25/10 1757 i Vedersø Kirke med Georgina Frederica Trappaud + 9/3 1788. Hans Kaas blev begravet i Vedersø Kirke, hvor hans 32 Ahner var at se ? De anførte Vaaben er altsaa Christen de Linde's Forældres Vaaben og Birgitte Kaas's Forældres Vaaben, en naturlig Følge af at Hans Kaas's Forældre ikke havde nogen Forbindelse med Aabjerg, men kun Sønnen Hans.

I Hanbjerg Kirke findes en Dobbeldør der fører ned til en Begravelse, paa den venstre Dør Vaaben af :

de Linde og von Obelitz

det er Christen de Linde den Yngres Søn Henrik de Linde der i 1761 har sat sine Fædre og Mødre Vaaben for sig, paa den højre Dør staar hans Hustrus Fædre og Mødre Vaaben for :

de Linde og Hellen de Iermin.

Efter at Balthazar's Svigersøn Christen de Linde den Yngre havde faaet Kongelig Bevilling -Konfirmation- paa Halvdelen af Aabjerg giftede Balthazar sig 3^o Gang den 22/6 1703 paa Lindberg med Ide Iuel f. 1666 Datter af Henrik Iuel til Lindberg f. 4/4 1629 + 31/12 1707 og Sophie Høeg til Gjorslev + ca. 1680. Af dette Egteskab fødtes en Søn den senere Major Balthazar Gebhard von Obelitz der førte samme Vaaben som Halvsøsteren Ellen Marie von Obelitz og som Faderen, Vaabenbillede fra 1701

Majoren der var født 1705 blev gift med Anne Marie Lindner, og de havde bl.a. Sønnerne :

Balthazar Gebhard von Obelitz

den senere Professor Dr juris og phil., Konferensraad og Højesteretsassessor og :

Ove von Obelitz

Stamfader til Slægtens Yngre Linie, uddød den 17/5 1940, Ove v. Obelitz var Generaladjutant, Kammerjunkere, Kommandørkaptajn. Balthazar Gebhard von Obelitz er Stamfader til Slægtens saakaldte Eldre Linie. Disse tvende Brødre førte indtil omkring 1800 deres Vaaben paa samme Maade som deres Fader og Bedstefader havde ført det. Hvilket man faar bekræftet af Professor Balthazar Gebhard von Obelitz, Skrivelse ifl. Manuscriptsamlingen i Rigsarkivet under Ltr. O.No. 1 idet han her skriver den 25/3 1781:

Glenten staar i hvidt Felt

Imidlertid udkom der i Aarene 1782-1813 et Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, udgivet af det Kongelige danske genealogiske og heraldiske Selskab, hvori der om Slægten Obelitz staar :

En gammel pommersk Familie, som der i Landet har eiet Westenhagen, Millienhagen og Duvendich. Den første som indkom her i Riget, var Balthazar Gebhard von Obelitz til Rammegaard, Farfader til de endnu levende tvende Brødre. Vaabenet er efter Micraëlii. Beretning en paa :

grøn Jord

staaende Glente med udstrakte Vinger, ledsaget foroven af to Guld sexkantede Stjerner i rødt Felt. Paa Hjelmen en halv til højre Side opspringende Hest. Vi have vel set Segl af Familien, i hvilket Felddet haver været Sølv og Stierne udeladte, som er en Feiltagelse, ligesom vi og troe, at det er hos Siebmacher, som i Stedet for Glenten sætter en Guldskaftet Vifte.

Dette Lexicon maa have givet Stødet til at Slægten omkring 1800 ændrer Vaabenet.

Med Hensyn til Obelitz' Vaaben i Vedersø, Hjerm og Hanbjerg Kirker, er de i alle Tilfælde malede uden de to sexoddede Guldstjærner og uden den grønne Jord.

I Hjerm Kirke er Vaabønet paa Kirkestolen med Aars-
tallet 1707 malet med :

Blaat Følt, hvid Glønte med splittet Hale, venstre Vinge op-
reist, højre Vinge langs Siden med synlig Spids. Dækkenet :
Blaat, rød og hvid, rød Wulst. Høsten springende med Tømme
og sort Manke.

Paa Alterskranken i Hjerm Kirke, Aarstal 1706.

Hvid Høst med sort Manke paa rød Wulst. Føltet blaat med
hvid Glønte med den splittede Hale, venstre Vinge opreist,
højre Vinge langs Siden med synlig Spids.

Paa Prædikøstølen i Hjerm Kirke. Aarstal 1770.

findes de Linde til venstre for Klingenberges Vaaben og von Obelitz' til
højre for samme Vaaben.

Hvid Glønte men ikke med den spluttede Hale i blaat Følt.
Høsten hvid med sort Manke. Glønten har venstre Vinge op-
reist, højre Vinge langs Siden med synlig Spids.

I Hanbjerg Kirke er Obelitz' Vaaben malet med :

Blaat Følt og Guld Glønte. Ligeledes har de Linde' Vaaben :
en Guld Trætóp! - Fint skal det være - Aarstal 1761.

3) Anden Periode i Danmark.

Vi ser her først hvorledes et Lexicon over adelige Familier udgivet fra 1782-1813 anfører :

En paa grøn Jord staaende Glente med udstrakte Vinger, ledsaget foroven af to Guld sexoddede Stjerner, i rødt Felt. Paa Hielmen en halv til højre Side opspringende Hest.

samt Seglaftryk af Balthazar Gebhard von Obelitz' Segl omkring 1790 og 1800, samt et Aftryk af min Farbroders Signet, der nu benyttes af Slægtens Eldste Pastor Raimar Obelitz. Endvidere ser vi hvorledes Brødrene Balthazar og Ove omkring 1800 ændrer deres Signeter. Ove's Signet faar ved en Feiltagelse først to femoddede Stjerner, der ændres til at ligne Slægtens daværende Eldste' Signet, men for at man kan kende Forskel paa Signeterne har Balthazar paa sin Rosenguilande - det var Mode paa den Tid at bruge en Guilande, svarende til Hjelmdækket - faaet Rosen i højre Side (heraldisk venstre - ret stor, hvorimod Guilanden paa Ove' Signet er tyndere og er anbragt tættere paa Skjoldet, og hans Rose i venstre Side (heraldisk højre) er knapt saa stor som Broderens.

Min Bedstemoders Broder Kaptain, Kammerjunker Otto von Munthe af Morgenstjerne har tegnet Vaabenet, som er i min Besiddelse.

P. Klæstrup udgav i 1879 - 200 Afbildninger af alle danske adelige Vaabenmærker, hvori Slægtens Vaaben er afbildet.

Frederiksborg Slots Seglsamling har Aftryk af Slægten Obelitz' Vaaben, men en bedre Seglsamling af Slægtens Signeter findes i Higsarkivet, en lignende Seglsamling findes ligeledes i min Besiddelse.

Vaaben.

15 c.

se Pag. 15 . 1782-1813.



Vaaben.

15 h.

se Pag. 15. Endrede Signeter.

ca. 1800.

4



H. Storek, 'Dansk Vaabenbog, Afbildninger til A. Thiesot og P.L. Wittrup' nyt dansk Adelslexicon, udgivet af Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adelsaarbog i 1910 :

Har en god Afbildning af Slægtens Vaaben.

Man fristes jo nu næsten i vor nuværende Generation til at beklage at man paa det daværende Tidspunkt (1800) ikke fandt ud af at det af Siebmacher viste Vaaben var rigtigt, for da havde man faaet Vaabenet i Overensstemmelse med Micraelii som iøvrigt ikke skriver noget om:

den grønne Jord

som jeg ikke forstaar Oprindelsen til.

Med Hensyn til Blasoneringen af Vaabenet anfører Danmarks Adelsaarbog af 1884 :

Gammel pommærsk Adelsslægt, der i det 17 Aarhundrede kom til Danmark med Balthazar Gebhard Obelitz, hvis Efterkommere ved Kgl. Aabent Brev af 1. Okt 1876 anerkendtes som henhørende til den danske Adel. -

Vaaben : I rødt Felt en paa grøn Jord staaende Glente med udslagne Vinger, ledsaget foroven af to sexoddede Guld-Stjerner. Paa Hjelmén en halv opspringende Hest.

Jeg bemærker at Anerkendelsen af 1/10 1876 som henhørende til den danske Adel, skal forstaaes som en Bekræftelse af at vi var dansk Adel, hvilket iøvrigt klart fremgaar af at vor Stamfader her i Landet ved sit Giftermaal med Maren Skram var anset som dansk adelig, da han i modsat Fald ikke kunde have eiet og faaet Skøde paa den adelige Sædegaard Rammegaard i 1662 ifl. dansk Lov.

I Ansøgningen til Kongen den 8/1 1875 skriver min Bedstefader om at det ved allerhøjeste Resolution maa blive anerkendt, att

Vaaben.

16 h.

se Pag. 16. H. Storck.

1910.



Familien Obelitz er berettiget til at ansees som hørende til den danske Adel. Om Berettigelsen hertil nærer han ingen Tvivl. Han anfører kun at det var vanskeligt eller maaske umuligt nu at skaffe Oplysning om, hvorvidt nogen af mine Ascendenter som Eiere af Rammegaard eller senere har udøvet Kaldsret eller lignende Rettigheder.

Hertil kan jeg oplyse at vor Stamfader i 1696 har udøvet Kaldsretten til Vedersø Kirke som Eier af den adelige Sædegaard Aabjerg, og at hans Enke i 1721, nemlig Ide Iuel dette Aar sammen med Christen de Linde den Yngre har udøvet Kaldsretten til Vedersø Kirke, idet de hver eiede Halvdelen af Aabjerg paa sidstnævnte Tidspunkt.

A.Thieset og P.L.Wittrup, Nyt dansk Adelslexicon, udgivet i 1904, skriver, efter at have citeret det Kgl.aabne Brev af 1/10 1876 :

Det nu førte Vaaben synes ikke at være Slægtens oprindelige, thi de pommerske O. førte en Fjervifte i deres Vaaben.

Dansk Heraldik af Poul Brædo Grandjean, 1919 anfører:

Pag. 116 : Obelitz. Uradel. En paa grøn Jord

staaende

flyvefærdig n. Glente under to sexoddede g. Stjerner i r.

Pag. 135 : Obelitz. Uradel. En paa grøn Jord

siddende

flyvefærdig Glente under to sexoddede g. Stjerner i r.

4) Tredie Periode i Danmark.

Paa et Slægtsmøde hos mig den 23/2 1947 hvor Repræsentanter for Slægtens Grene med Slægtens Eldste Pastor Raimar Obelitz var til Stede forelagde jeg følgende Udkast til et Vaaben, der opfylder alle Betingelser til at kunne vise at Slægten i Pommeren og i Danmark er en og den samme - Vaabemæssigt set -

idet dog andet og tredie Felt er rødt - af Veneration til det nu førte Vaaben i Danmark - men disse Falter er tænkt at skulle være :

Sølv i andet og tredie Felt.

Man vedtog at tiltræde Tanken og ved given Leilighed søge at faa Kongelig Bevilling hertil, idet man dog ikke straks vilde kassere vore nuværende Signeter.

Blasoneringen for det den 23/2 1947 angivne Vaaben for Slægten Obelitz lyder :

Skjoldet firdelt. Første og fjerde Felt rødt, Guldskaftet Sølv Paafuglevifte med to sexoddede Guldstjerner; andet og tredie Felt Sølv, en paa grøn Jord med udslagne Vinger staaende naturlig farvet - rødbrun - Glente og to sexoddede Guldstjerner. Paa Hjelmen en halv opspringende rød Hesthøjrevendt.

Af det forega ende ser vi t Viften med Stjerneerne og rødt Felt er ført :

400 Aar i Pommeren

og Glenten i Sølv Felt og uden Stjerneerne er ført :

150 Aar i Danmark

Vaaben.

18 b .

Som vedtaget 23/2 1947. Se Pag. 18.



Som vedtaget den 23/2 1947. se Pag. 18 og 19.



*Frb. H. Obelitz har herved den Glæde
i Anledning af min 70 Aars Fødselsdag at indlyde*

.....
*til Souper Mandag den 6. Juni 1955 Kl. 18,00
i Restaurant La Reine Pédaugue, Gl. Konge-
vej 1 D, Vesterport.*

S. u.

Festdragt.

og at Glenten i rødt Felt med Stjernerne og grøn Jord er ført :

150 Aar i Danmark

derfor mener jeg at det ikke i Fremtiden vil være svært for den nulevende Slægt at ændre Feltet, som det naturligste og ikke mindst heraldiske rigtige til et Sølvfelt i andet og tredje Felt, netop for at uådgaa Farve paa Farve, hvilket jeg paa det varmeste anbefaler

Udkastet af 23/2 1947 er underhaanden tiltraadt af Statens heraldiske Konsulent Poul Bredo Grandjean og senere paa samme Maade af Statens nuværende Konsulent P. Warming.

Efterskrift.

Det nye Vaaben er iøvrigt brugt af :

Direktør Axel von Obelitz

Pastor Raimar Obelitz

Stiftsdame Hilda Obelitz

Afdelingschef Allan Obelitz

Kontorchef Otto Obelitz

Fuldmægtig Oscar Obelitz

Stiftsdame Birgitte Obelitz

Kliche med det nye Vaaben er udfærdiget til Prokurist Bredo Obelitz, der ligeledes har udfærdiget et Signet med samme, Yderligere Yderligere er en Ring med det nye Vaaben udfærdiget til Frk. Agnete Obelitz, gift med Civilingeniør Jan Pilegaard-Hansen, samt ligeledes en Ring til et Medlem i 22 Generation.

Gentofte 1963.

Efterskrift.

Angaaende Vaabnerne i Hjerm Kirke anbragte paa Prædikestolen formoder jeg at Major Poul von Klingenberg til Tanderup, og Kovstrup f. o. 1714 + 1771, der ved sit Giftermaal 1757 med Øllegaard Marie Iermin (Forældre Jens Iermin og Mette Catharine Svane) f.o.1713 + 1784 kommer i Besiddelse af Volstrup, sker dette fordi Øllegaard Marie Iermin var gift 1^o Gang 1733 med Kaptain Ernst Frederik Zypthen til Volstrup f. 1682 + 1756, der ved sit første Egteskab med Jytte Dorothea de Linde + 1732, Datter af Christen de Linde den Yngre og Ellen Marie von Obelitz, erhvervede sig Volstrup.

Da han i 1770 lader Prædikestolen restaurere antager jeg da hans- Klingenberg - og Hustruen - Iermin - Vaaben har siddet i hvert sit Felt paa Prædikestolen, har ladet Vaabnerne af de Linde og von Obelitz, male paa hver sin Side af Klingenbergs Vaaben, gennem hvilke han i 1757 var kommet i Besiddelse af Volstrup og dermed var Eier af Hjerm Kirke, da de sidste Vaaben ser udtil at være paamalede senere.

Et lignende Tilfælde finder Sted i Ramme Kirke, hvor der paa Altertavlen er anbragt Vaabnerne :

Fasti-Skram og Vind og Spend og Høg.

Fasti Skram Vaabenet er Erik Skram til Voldbjerg og Rammegaard + 1607 og Anne Vind Albertsdatter, Maren Fasti-Skrams Forældre, og paa den anden Side Jens Spend til Rammegaard der levede omkring 1500 gift med Ide Eskildsdatter Høg, hvis Sønesønsdatter Ellen Spend til Rammegaard - fra hvem Rammegaard gik over til Fasti-Skram Slægten - blev gift med Iver Fasti-Skram til Voldbjerg, Fader til Erik Skram og altsaa Bedstefader til Maren Skram gift med Balthazar Gebhard von Obelitz, der mageskiftede Rammegaard med Aabjerg.

Angaaende Farven :

Blaat.

Den blaa Farve i Slægtens Vaaben der staa anført Pag. 14, opmalede i Hjerm Kirke og Hanbjerg Kirke er sikkert fremkommet ved at Sølvfarven meget ofte med Tiden faar et blaaligt Skær, og derfor meget ofte ved Genopfriskning af en ukyndig, der ikke kender Vaabenets rigtige Farve, paa Grund af det blaalige Skær lader Sølvfeltet opmale som blaat.

Glenten der i anførte to Kirker er malet hvid, skulde have været naturlig farvet, paa Altersranken i Hjerm Kirke er Glenten endda malet hvid med rødt Næb, hvorved den grangivelig ligner en "Due", trods det at Glenten de to andre Steder ganske vist er malet hvid, men mere ligner en Glente.

Glenten, der er malet paa Maleriet af Ellen Marie von Obelitz, er her malet med naturlig Farve, men Sølvfeltet har efterhaanden faaet et blaaligt Skær. Maleriet tilhører Pastor Raimar Obelitz.

Balthazar Gebhard von Obelitz der var gift første Gang med Maren Skram, Datter af Erik Skram til Voldbjerg gift med Anne Vind Albertsdatter til Rammegaard efter hvem Gaarden med Maren Skram kom i Slægten Obelitz' Besiddelse.

B.G.v.O. ændrede imidlertid sit Hjelmtegn paa Vaabenet fra at være :

Hoved og Hals som af en Hest

til den :

halv opspringende Hest med Tømme (se Pag. 10)

akkurat som hos Slægten Vind. Dette faar mig til at formene at Endringen sker under Paavirkning af Maren Skram' mødrene Slægt' Vaaben, Vind'ernes, der netop førte samme Hjelmtegn som Slægten nu førte i de tre første Generationer. fra omkring 1700.

Det bemærkes at Tømmen igen forsvinder med det nye Vaaben omkring 1800 se Pag. 13 og 14. Glenten som er afbildet paa en særlig Maade i Lexicon udgivet 1782-1813 - Ørnevinger - ses kun at være benyttet paa min Bedstefaders Sølvbryllups Bøger - 18 Juni 1871 - idet intet Seglaftryk af Slægtens Signeter før eller senere viser Glenten paa denne Maade, men nærmest som vist i dansk Adelslexicon udgivet 1810, som netop viser Glenten nærmest som den er ført af Slægten efter 1800.

Bredo Obelitz.

Under Henvisning til Pag. 5 angaaende de to Segl for Heinrich von Obelitz, Fader og Søn, har jeg i December 1965 ved en Tilfældighed opdaget, ved at vende Sønnen Heinrich von Obelitz Segl paa Hovedet, at der i Kanten paa dennes Segl staar: "Obelitz" hvilket henviser til det andet af Slægtens Hovedsæder, nemlig: Obelitz, og derved har vi et yderligere sikkert Bevis for at det af Sønnen brugte Signet, virkelig er brugt af en Person af Slægten, om hvilket jeg iøvrigt aldrig har næret nogen Tvivl.

I Sophus Bauditz, Historier fra Skovridergaarden, 1914 skriver denne Pag. 17 i et Citat fra "Murad" af Chr. Winther, der bruger Ordet "malet" hvor Sophus Bauditz bruger Ordet "nagled".

Paa Ladeporten nagled
Den vilde Skovens Helt,
En Glente spredør Vingen
Som i et Vaabenfelt.

Her har Sophus Bauditz sikkert tænkt paa det Obelitz'ske Vaaben.

Vaaben.
Se Pag. 22. Min Bedstefaders
Sølvbryllupsbæger. Tilg. Hans 23.
Bredo Obelitz.



III Del.

omhandlende Slægtens forskellige
Besiddelser i Pommeren og disses
Eiere gennem Tiderne.

Feudalia i Pommeren.

for Slægten Obelitz.

Slægten Obelitz, hvis første Ahne vi kender, nævnes allerede 1256, har, saalænge den bestod i Pommeren, været en Lehnsbesiddende Slægt, naar det, naar jeg selv skal sige det, i saa høj en Grad er lykkedes for mig at kunne udforske den pommerske Gren af Slægten, som det fremgaar af mit Værk om Slægten gennem Tiderne, skyldes det for en stor Part, at Lehnene i Pommeren eiedes, ikke som her i Landet af den ældste Søn fra Led til Led, men af Slægtens mandlige Descendenter, idet de forskellige Personer optræder samlede, enten som Udstedere, Beseglere, Medbeseglere eller Vidner paa Slægtens Dokumenter.

Ydermere har jeg kunnet fremskaffe mange Dokumenter - før det nu sandsynligvis er for sent - fra Stettin og Stralsund, som hovedet ikke findes aftrykte, men som her optræder som Afskrifter af originale Manuscripter og Dokumenter. Jeg har gennem 50 Aar samlet alt hvad jeg paa nogen Maade kunde finde og deraf taget Afskrifter, hvorved det nu gennem mit Bilagskartothek over Afskrifterne nu er lykkedes mig i dette Aar - 1961 - at kunne fuldføre mit Arbejde om Slægten til Efterslægtens Orientering og videre Brug. Da jeg imidlertid ikke er Personalhistoriker eller paa anden Maade Fagmand indenfor dette Arbejde, beder jeg om Undskyldning for eventuelle Mangler og Ubetæksomheder i dette "Værk" om jeg i al Beskedenhed tør kalde dette et saadant.

Bredo Obelitz.

Stamsædet Obelitz.

Stamsædet nævnes allerede 1256.

- 6/1 1447 anføres at Hermann von Obelitz til Obelitz medbesegler Henrik O' til Steinfeld' Laan af Klosteret Neuencamp i Forbedringen af Byen Steinfeld og alt sit Gods i Byen med Tilbagekøbsret. 21.
- 2/2 1508 sælger Reimer Nagel til Millienhagen en Ager med en Eng og et Parti Skov kaldet "de achte Schilling" liggende ved siden af Kate og Sygehuset for 150 Mark. Som Vidne besegler Claws O. til Hügelstorpe og Obelitz. 25.
- 20/7 1524 Bekræftelse paa Lehnene for Fættrene Henrik og Fikke O. der eier 7 Garde i Obelitz. 27.
- 13/2 ^u 1521 Reimer og Fikke O. til Obelitz og Ducendich faar overdraget Lehnene sammen med Reimer O. til Millienhagen. 29.
- 27/6 1663 Paa Grund af udstedt Edikt fra Kongen af Sverige søger Johannes Gesterding om paa Baltzer Gebhard O. Vegne som Arvebesidder til Obelitz, Millienhagen, Duvendich, Wüstenhagen ligesom ogsaa den halve Gaard paa Zansebur Felde samt Rettighederne til Steinfeld, idet det anføres at B.G.O. er den sidste af den gamle Stamme af Slægten O. 34.
- Ifl. Bilag 36 Pag. 2 den eneste! 36.
- 1698 Ifl. Dom er Duvendich og Wüstenhagen overdraget Georg Bernhard Klingen, hvorfor der nu kun resterer Obelitz og Millienhagen. 36 og 37.
- 9/6 1687 Baltzer Gebhard von Obelitz til Millienhagen, Obelitz, Duvendich og Wüstenhagen overdrager Godserne til Gotfred Kathen, Borger og Oldemand i Kramer Co. i Stralsund. 35.
- Om Godsernes videre Forløb se : Punktet Godserne.

Millienhagen.

- 5/1 1444 Henrik O. til Millienhagen medbesebler Sønnen Henrik O. til Steinfeld Bekræftelse af at skyldte Klosteret Neuencamp 100 Pundiske Mark 2 doubt Rug og 2 doubtgt Frugter at tilbagebetale til Michaelis. 8.
- 4/4 1444 Samme til samme med Pant i Bygaarden og en Gaard paa Landet i Byen til højre naar man kommer fra Klosteret med Tilbagekøbsret 19.
- 1446 Væbnøren Henrik O. til Steinfeld sælger til Klosteret N. et Pant i den ydre Gaard ved siden af sin Gaard til højre mod Richtenburg med Tilbagekøbsret. Medbesebles af Hermann O. til Millienhagen. 20.
- 23/11 1493 Reimer Nagel, boende i Barth, tilbagekøber med Hertug Bugislaw X Samtykke, som er gift med Henrik O. Datter, det Gods der i sin Tid er solgt af Henrik O. og dennes Broder Claws til Kl.N. mod en aarlig Ydelse med Pant i Gods fra Millienhagen. 24.
- 2/2 1508 se Stamsædet Obelitz. 25.
- 20/7 1524 se Stamsædet Obelitz. 27.
- 2/7 1551 nævnes to ymyndige Sønner af Claws O. til Millienhagen - det er Reimer og Fikke - og en umyndig Fætter Fikke, boende paa Millienhagen, i en Kundgørelse fra Hertug Philipp, med Bemyndigelse til at optage et Laan. 28.
- 13/2 1561 Reimer og Fikke O. til Obelitz og Duvendich faar overdraget Lehnene sammen med Reimer O. til Millienhagen. 29.
- 1569 skyldes til Kl.N. i Riddergodset hele Steinfeld 900 Mark og i det halve Millienhagen 500 Mark hvorfor Lehnsmændene Reimer

Millienhagen.

	Fikke og Reimer Brødre og Fættre af O. søger om et modsvarende Beløb for at bevare Lehnene, hos Landsfyrsten, som Laan.	31.
1569	Ved Arvedelingen i Fyrstendømmet Pommeren i Jassnitz sidder Slægten O. paa Duvendich og Wüstenhagen og skal stille 2 Heste.	30 & 32.
27/6 1663	se Stamsædet Obelitz.	34.
9/6 1687	se Stamsædet Obelitz.	35.
1698	se Stamsædet Obelitz.	36 & 37.
22/9 1738	se Godserne.	42.
21/9 1722	se Godserne.	42.
1725	se Godserne.	44.

Duvendich.

1626	Henning til Duvendich skal ifl. Mønstringsliste stille 1 Hest og Baltzer 1 Hest.	5. Pag. 3.
1631	Henning til Duvendich og Langendorf.	5. Pag. 3.
20/7 1524	Bekræftelse paa Lehnene for Fættrene Hærik og Fikke 3. Gaarde i Duvendich.	27.
13/2 1561	se Stamsædet Obelitz.	29.
1569	Ved den Fyrstlige Arvedeling i Jassnitz sidder Obelitz' paa Duvendich og Wustenhagen og skal stille 2 Heste.	32.
27/6 1663	se Stamsædet Obelitz.	34.
9/6 1687	se Stamsædet Obelitz.	35.
1698	se Stamsædet Obelitz. se fremdeles Godserne.	36 & 37.

Flemendorf.

1270	se Tribohm.	1 & 46
------	-------------	--------

Drechow.

1270	se Tribohm.	46.
------	-------------	-----

Steinfeld.

- 15/1 1352 Johann O. Søn af Hermann, opkaldt efter Formynderen Johann O. sælger et Pant i Steinfeld til Kl. N. kun i den Gaard der beboes af Johann Wessel. Medbesejles af Andreas O. Bevidnes af Andreas og Nicolaus Henriks Sønner og Johannes Søn af longi Hermann alle af Slægten Obelitz. 7.
- 20/4 1376 Konrad og Henrik O., der er næste Arvinger efter Gerhard og Hermann Sønner af den gamle Henrik O. tilbagekøber Gaarden der beboes af Lambert Hoveman og Johann Wessel i Steinfeld. Bevidnes af Hermann O. 8.
- 17/5 1407 Hermann til Steinfeld og Sønnerne Henning og Hermann indgaar Forlig med Kl.N. Bevidnes af Erich O. til Wüstenhagen. 10.
- 1419 Henning O. sælger sine Rettigheder til Broderen Hermann. 11.
- 11/4 1432 Væbneren Henrik O. boende i Steinfeld sælger et Pant til Kl.N. i den Gaard der beboes af Tydecke Kroger. 12.
- 24/6 1433 Henrik O. til Steinfeld sælger et Pant i den Gaard der beboes af Kurt Hovener i Steinfeld til Kl.N. med Tilbagekøbsret. 13.
- 16/3 1438 Samme til samme med Pant i den Gaard der beboes af Hans Bare og Kurt Hovener med Tilbagekøbsret. 14.
- 13/12 1438 Samme til samme et Pant i den Gaard der beboes af ham selv og 6 Huse med Tilbagekøbsret. 15.
- 6/12 1441 Samme til samme sælger Landsbyen Steinfeld med Undtagelse af Gaardene med alt Tilbehør. Ved Tilbagekøb skal Klosteret tilbagelevere Pantebrevene som han har udstedt, undtagen de som han og hans Afdøde Broder Fikke har udstedt. 16.

Steinfæld.

5/1 1444	se Millienhagen.	18.
4/4 1444	se Millienhagen.	19.
	1446 se Millienhagen.	20.
6/1 1447	se Stamhuset Obelitz.	21.
26/2 1447	Væbneren Henrik O. til Steinfeld skylder Klosteret N. 52 Mark at tilbagebetale "Martini" Sagen.	22.
11/11 1481	Brødrene Hermann og Henneke O. til Steinfeld sælger Landsbyen Steinfeld med alt Tilbehør, med Undtagelse af Krügers Gaard til Klosteret Neuencamp.	23.
20/7 1524	Bekræftelse paa Lehnene til Fættrene Henrik og Fikke O. Rettighæderne til Steinfeld.	27.
	1569 se Millienhagen.	31.
27/6 1663	se Stamsædet Obelitz. og frændeløs Godserne.	34 & 47

Feudalia Obelitz.

9.

Wustenhagen.

17/5 1407	se Steinfeld.	10.
20/7 1524	Bekræftelse paa Lehnene for Henrik og Fikke O. Fættre 7 Gaarde i Wustenhagen.	27.
27/6 1663	se Stamsædet Obelitz.	34.
1631	Johann Obelitz til Wustenhagen og Henning til W. 5 Pag.	3.
1698	Ifl. Dom er Godserne Duvendich og Wustenhagen overdraget til Georg Bernhard Klingen.	36.
9/6 1687	se Stamsædet Obelitz.	35.
22/9 1738	se Godserne.	34.
	16de til 17de Aarhundrede sad Slægten endnu paa Wustenhagen.	47.

Dolgen.

14/3 1322 Slægten eier 10 Marker i Dolgen, Merenhagen og Stenvalt. 3.

Hugelstorpe.

2/2 1508 Sælger Reimer Nagel til Millienhagen en Ager med en Eng og et Parti Skov kaldet "de achte Schilling" liggende ved Siden af Kate og Sygehuset for 150 Mark. Bevidnes af Claws Obelitz til Hugelstorpe og Obelitz. 25.

Langendorf.

1631 Henning Obelitz nævnes til Duvendich og Langendorf. 5 Pag. 3.

Merienhagen.

14/3 1322 ejer Slægten 10 Marker i Dolgen, Merienhagen og Stenvalt. 3.

6/3 1438 se Steinfeld. 14.

1442 Hermann O. sælger et Pant i Merienhagen til Kl.N. 17.

Mohrdorf.

1320 - 25 Slægten Obelitz har købt Jord i Mohrdorf af Hermann von Thorn. (kaldes ogsaa Mordrup). 2 & 6.

Stenvalt.

14/3 1322 Slægten eier 10 Markær i Dolgen, Merienhagen og Stenvalt. 5.

Zanseburer Felde.

- 20/7 1524 Bekræftelse paa Lehnene for Fættrene Henrik og Fikke
Obelitz. $1\frac{1}{2}$ Gaard i Zanseburer Felde. 27.
- 19/1 1601 Hertug Bugislaw bekendtgør at Reimer O. den Ældre og Sønner
Johann, Henning og Baltzer laaner af Raadsherræn, Kaptain
Joachim Stedinge 200 Gulden der forrentes og med Pant i
den pombergische Ager. (det er Zanseburer Felde). 33.
- 27/6 1663 se Stamsædet Obelitz. 34.

Tribohm.

- 15/3 1401 Væbnæren Martin O. sælger til Kl. N. Gaarden Acknes i Byen
Tribohm, som han havde givet Datteren i Medgift da hun giftede
sig med Berchan. Denne havde testamenteret den til Kirken i
Tribohm med den Bestemmelse, at han eller hans Arvinger kunde
indløse den. Han og Sønnen Nicolaus O. har nu endeligt solgt
den til Kl. N. 9.
- 1270 Fyrst Wizlaw II af Rygen bekendtgør og bevilliger, med sin
Broder Jaromar's Samtykke, at Ridderen Gustav O. skænker 2
Gaarde i Flemendorf, 2 Gaarde i Drechow med Møllen i Tribohm
kaldet Bertramsmøllen, saaledes at Klosteret kun faar Fiske-
rettighederne, til Kl. N. 46.

Godserne.

Lehnsbrev af 20/7 1524, fra
Staatsarchiv Stettin Manuscript II₃

Lehnn Bref Hinryck und Vickinir gevedderen der Obelytzenn,
im Lande tho Bart geseten.

Wy jürge und Barnin gebrüder van gades gnaden hertogen tho
Stettin, Pommern, der casuben und Wenden fürsten tho Rügenm und graven tho
Gutzkov bekennen hiermit vor uns, unse arven, nakamende herschop und sus
allermennighlick de dyssen unsen Breff sehen, horenn edder lesenn, dat de
Erbarn unse leve getruwen Hinrich und Vicken, geveddern de Obelitzen vor
uns erschonen underdeniges demidiges vlites biddende, wy welden ehn sse
gnedig fallenn, ehn ere erve und lehn sse in unsen furstendomen und Lan-
den, von uns tho lehne vorende hebben, in harnageschrevenen gudern neme-
lich thom Westenhagen seven hoven, thom Millighenhagen seven hoven, dre
hoven thom duvendijke, seven hoven tho Obelitze, eyne halve hove up deme
Sanzeburer valde myt erer gerechticheit am Steinfelde, sse ere voreldern
mildergedechtnus up sse geervet, und sso betanger quitest und frygest be-
setenn, gebuket und ingehat genedictlivh geruken tho ligende, sso hebben
wy angeschen de sulve ere bede benevenst annehmen truwen und gehorsamen
willigen densten, de ere voreldern unsen anhern und vorfarn gerne gedan,
sie und ere arven uns und unsen erven noch wol den kenen, scholen und
mogen und hebben utt dundergen gnaden bemelten Henrich und Vicken geved-
dern den Obelitzen und eren rechten mennyliken lehnserven ssodane gudere
allenthalven wo haben vorlucct gendichlick gereket und gelegen. Rekenn

und ligen ehn, und eren rechten menliken lehnserven de im und mit Krafft und macht sieses unses Breves myt allenn gnadenn und rechten tho und ingehorygen an holte ,ackern,wessen,weyden,jachtenvischerygenmstueetenm moren,schen,standen und vletenden watern,molen,molansteden und allen andern fruchtbrukyngen und nutticheiden, dat hogeste myt deme sidesten gerychte, an hant und hals und was wy ehn van gnaden und rechtes wegen vorlygenn mogrn, alsoo dat sse und ere erven, sso offte dat thomfalle kompt van uns und unsen erven de genemeden gudere entfanhen der van dem holden und daynen, wo man lehne gewanheit und recht ist; wy hævben ock bemelten Hinryck und Vicken, geveddern den Obelitzen und eren rechten menliken lehne erven in den vorgedachten güdern, de samende hant confirmeret und gelegen, confirmen und ligen de ehn hiemit wovor in krafft dieses breves, jedoch alle unsen hulicheiden und denstenn unsen und eines jeden gerechticheit unshedelick und dat sse de semende hant we sick dat van rechtes wegen eygent und geboren wyl; waren scholen urkunntlich mir unsen anhangenden ingesogeln vorsegelt. Gegeven tho Stettin am mydewecken na dimisionis apostolorum 9) im veffteygenhundersten und ver und twintigsten jar. Hiëby an und gewest, de erbarn und verdigen unsecrede und levehgetruwen; Viningontz van Eckstede, erffkamerer unser landes Stettin, Gotka van der Owsten hovetmann to Bart, er Nicolaus Brun Kerkher tho Bart und Demmyn und Rudiger Massow unse hove marschalk.

Laurentius Klyst. mp.

Staatsarchiv Stettin Msscr. II₃

9) Onsdagen efter Divisioapostolorum = 20/7 1524.

Oversættelse se Bind I under

F rordet Pag. III og IV.

Godsernes Fortabelse.

I det foregaaende har jeg anført paa hvilke Tidspunkter de forskellige Godser og Besiddelser er optraadt i Slægtens Historie, og nu vil jeg forsøge at udrede hvor edes disse er gaaet tabt for Slægten ved at tage Udtog af de efterfølgende 50 Bilag i en nogenlunde tidsmæssig Fremstilling.

- 1645 Om Tilstanden af Godserne i Aaret 1645 anfører Fønrik von Kathen gennem Johann Spalchaver som constiuret Befuldmægtige og Mødbefuldmægtigede Henrik Gæsterding den 6/2 1700 til den Kgl. Svenske Statholder og Regering at Lensbesiddelserne var saa forgældede at de Obelitz'ske Formyndere Daniel Jörke og Joachim Vogelsang havde maattet andrage om provlamata liquidandum. Det bemærkes at Godserne havde lidt stærkt under Trediveaarskrigen.

36.

- 1646 8/9 Terminen blev fastsat til den 8/9 1646 og til den
 1648 21/2 blev den anden Termin fastsat, hvorefter i Aaret
 1665 Concours Processen atter begyndte og i Aarene efter
 1672 Prioritets Dom.
 1682 Taxation og til Slut
 1689 Fordelingen af Godserne.

24/11 1651 Ifl. Udskrift af den Kgl. Svenske Hofret' Papirer har under von Scherfen Arvinger og Baltzer Gebhard von Obelitz' Formyndere indgaaet en konfirmeret Kontrakt om en Pension til Obelitz hvoraf ses at O.' Formyndere har maattet laane 100 Rigsdaler for at fremskaffe Konfirmationen af de fædrene Lehnsbesiddelser som var gaaet tabt idet denne skulde benyttes til Brug ved Konfirmationen af Pensions Kontrakten.

Stralsund Michaelis Aaret 1651. (18/11 1710) 41.

Daniel Jörke Joachim Vogelsang Dietrich Garlipp
Som den unge Obelitz' Formyndere. Den unge O.' beskikkede
Fælleskurator.

Wilhelm von Senden Andreas Schlemann Poul Erhorn
von Scherfen' Børns Formyndere for von Scherfen'
Formynder. Arvinger.

se endvidere 27/5 1663 Pag. 18.

- 1654 I Aaret 1654 var Balthazar Gebhard von Obelitz gaaet i Kgl. Svensk Krigstjeneste hos Grev Jacob von Oxkøl hvis Livpage han blev, han var med denne baade i Preussen og Polen, og var med ved Stormen af Hovedstaden Krakau der blev indtaget og overgivet til Kongen af Sverige. Paa Hjemreisen til Pommeren blev han syg og han kom, paa Grev Oxkøl' Anbefaling i Huset hos Raadmand Joachim Giis i Staden Anclam. Efter at være rask kom han til sin personlige Formyndere Christoffer von Morder til Moscow ved Stralsund. Men paa Grund af den stærke Isvinter kunde han ikke komme tilbage til Grev Oxkøl der var i Lifland. Hans Fætter Generalmajor v. Bibow tog ham med til Fyen, der da var besat af Svenskerne, idet han lovede ham
- 1655 til Foraaret 1655 at skaffe ham Skibsløjlighed fra Nyborg til Grev Oxkøl. Imidlertid tog han Tjeneste som dansk Kornet i det Thottske Regiment under Oberstlieutnant Claus Iuel og kom med dette til Lemvig.
- 1661 6/6 I Aaret den 6/6 1661 giftede han sig med Maren Skram i Lemvig 3die Pinsedag. Hun døde 1673 som den sidstlevende af sin Slægt. Herved var han blevet Eier af den adelige Sædegaard Rammegaard.

1663 Omkring 1663, da den Svenske Konge havde nedsat en Kommission til Ordning af de pommerske Forhold, udgik et Edikt, hvorefter den gamle Adel havde at Fremstille sine Lehnbreve og andre Dokumenter for Cancelliet i Wolgast, men da Balthazar Gebhard v. Obelitz, der anføres som Arvebesidder baade til Obelitz og Millienhagen, Duvendich og Wustenhagen, paa dette Tidspunkt som nygift Egtemand sad velforvaret paa en afsides vestjysk Herrogaard, maatte han give Afkald paa at gøre sine Rettigheder gældende ved personlig Møde. Hans Befuldmægtige mødte imidlertid og forklarede om sin Mandat, at da han ikke havde kunnet friste Livet ved sine øde Besiddelser i Pommeren, var han traadt i Svensk Tjeneste, men havde efter Fredens Afslutning giftet sig i Danmark og slaaet sig ned der. Hans Formyndere vare døde og han selv det sidste Skud paa den gamle Stammø; derfor var det vanskeligt at skaffe Beviser og Lehnbreve, men der kunde sikkert frændrages troværdige Arkivefterretninger. Obelitz' Lensret synes dog ikke at være bleven bestridt, men Konkurs-Processen der har været holdt svævende siden Fyrrerne blev atter taget op 1665.

1663 27/5 Endvidere foreligger et Kvitteringsbevis for at Formynderen under 27/5 1663 paa den unge Obelitz' Vegne har været til Stede ved Hyldningen.

Fahrgeld	36 Gr.
Reisegebühr an Meylen a 1 Rthlr.	7
Wartgeld auf 8 Tage	8
zehrungskosten	5
dem Herrn Archivarius gezahlt	2
noch extra Unkosten	2

Johan Gesterdings hinterbliebenen

Wittwen.

(18/11 1710)

1672 I Aaret 1672 faldt Prioritetsdommen.

1687 Taxation og

1689 Fordelingsplanen fuldført.

1669 Balthazar Gebhard von Obelitz havde i Mellemtiden været to Gange i Pommeren 1669 og 1687 for at ordne sine Lenssager, og sidste Gang fik han dem for saa vidt ordnet, som han fraskrev sig Arveretten, idet Gælden der stammede fra hans Feders og Moders Tid, var saa stor, at han intet Haab havde om at tilfredsstille Kreditorerne, og en af dem Gotfred Kathen, Borger i Stralsund og Oldemand for Kramer-Kompagniet, fik derefter Godserne og Arveretten overdraget mod en Afstaaelsessum. Det Dokument Obelitz udstedte var dateret den

1687 9/6 i Stralsund og lyder omtrent som følger :

Jeg Balzer Gebhard von Obelitz arvebesidder til Millionhagen, Obelitz, Duvendich og Wustenhagen kundgør og bekræfter hermed for mig og mine Arvinger og Lehnsefterfølgere, at efterdi mine ovenanførte Arve- og Lehnsgodser ere belagte med megen Fædrene og Mødrene Gæld, og det vil være svært umuligt for mig, da jeg befinder mig i Udlandet i Jylland paa et adeligt Gods Aabjerg under Hans Kongelige Maiestæt af Danmark og boet der i mange Aar, at beholde disse Godser i Pommeren ved Siden af, og at tilfredsstille Creditorerne, derfor har jeg med velberaa Hu og velbetænk at overdrage en af mine Fædrene og Mødrene Creditorer ved Navn Gotfred Kathen, Borger og Oldemand for Krammørkompagniet i Stralsund, ikke alene min fulde Arveret til

ovenanførte Godser tilligemed de 800 Gylden min Moders Mødgift, som er tilkendt mig som Prioritet i ovennævnte Godser, ifølge Prioritets Dom, tilligemed endnu paahvilende Forbedringer, efter at disse er betalte kontant af nævnte Hr. Kathen med 300 Rigsdaler tilligemed de øvrige 100 Rdl. som han har betalt mig frivilligt, tilligemed min øvrige Arve- og Lehnsret, samt ogsaa paahvilende Forbedringer, og særlige Nydelsér, baade fra ham som ogsaa fra hans Fader og Bedstefader, som maa tilkomme ham, deriblandt ogsaa de 400 Gylden Forbedring tilligemed Capital Renteforbedringen, Arve- og Lehnsretten til ovenanførte Godser paa bedste Maade og med Ret overdrages og herved aftræder og overdrager den virkelige Besiddelse af disse, idet jeg ikke reserverer nogetsomhelst til mig og mine (i Særdeleshed da jeg ikke har nogen mandlig Arving eller Lehnsefterfølger som jeg kan efterlade til) at altsaa Kathe skal have fri Ret til at betragte ovenanførte Godser og Lehn som hans Eiendom, saaledes at han vil være i Stand til ved Leilighed at sælge, pantsætte og overdrage til en Lehnsberettiget Person som Arveeiendom, saaledes at skulde der blive noget udover ovenanførte 800 Gylden Capital og Renter ligesom den Forbedring der er medbragt fra min Moder, samt tillige ved Godtgørelse til Creditorerne, saadant at han kan hæve det som sit eget Tilgodehavende og modtage Betaling heraf og kvittere herfor og dermed er det at betragte som hans eget, nu og i Fremtiden, idet jeg frasiger mig og mine Arvinger, saaledes at de efterkommer alt fast og ubrydeligt, alt med afkald paa Benaadet Aands og virkelig Rettighed og den almindelige Regel :

"regne generalem renuntiationen non valere nisi præcesserit specialis" og hvad der ellers er stridende mod denne min Forskriv-

ning og kan gøre den ugyldig, i Særdeleshed skal alt holdes fast og ubrydeligt og skal der søges om Kgl. Regeringsconfirmation dog paa Hr. Katehn'Regning, alt uden ond List og falsk Overdragelse har jeg underskrevet dette Dokument og Købekontrakt egenhændigt og bekræftet med min Underskrift udført Stralsund den 9 Juni 1687.

35.

L.S. B.G. von Obelitz.

in testimonium rei sic gestas
subser et subsign.

L.S. Joachim Ortelius

Notarius publ. m.p.

Statsarkivet Stralsund.

Feudalia Obelitz No. 1.

1698 Ifølge Dommen er Duvendich og Wüstenhagen overdraget Georg Bernhard Klingen og tilbage er nu kun Obelitz og Millienhagen og nu har B.G.v.O.' Creditor og Befuldmægtigede Hr.Kathe udløst Creditorerne og besat Godserne med Folk inde og ude og bragt Godserne paa Fode.

Paa Grund af Krigen "Trediveaarskrigen" ved man ikke om B.G.v.O. lever, da han ikke har ladet høre fra sig i mange Aar og opholder sig paa et fjærntliggende Sted i Jylland. Saaledes foranlediget søger Fenrik G. von Kathen, der er tjenestogørende i det Svenske Artilleri i Jönköping om at faa Obelitz og Millienhagen som Lehn, da hans afdøde Fader har store Fordringer i Godserne og har betalt store Forskud ved Genopreisningen af Godserne og Udbetalingen af Creditorerne.

36.

Jeg bemærker:

At Fenrik G. von Kathen i dette og fremeft optræder som befuldmægtiget for B.G.v.O. i Sagen skyldes fet at Faderen ikke naaede at faa Konfirmationen af Overdragelsen i Orden.

Skønt Faderen netop for at kunne overtage Lehnene blev adlet under Navnet von Kathen 1692 og Sønnerne af Carl XII i 1699 havde faaet Løfte om at kunne overtage Godserne.

- 1702 5/12 Statsfiscalen anfører den 5/12 1702 at efter at Concours Processen blev afsluttet i 1698 er Lehnene hjemfaldne til Lehnshærren, sa B.G.v.O. ikke har mødt ved Hyldningen, og nu da Kathen' Arvinger søger om at erholde Godserne maa den offentlige Anklager fastholde at disse maa bevise deres Adkomst paa Kravet paa Godserne
- 1700 Aar 1700 havde B.G.v.O. ikke indfundet sig til Hyldningen, derfor indstævnedes han til at svare til de Klager der
- 1702 rettedes til ham i Aaret 1702.

37.

- 1702 6/2 Den 6/2 1702 efter at Obelitz' Andel i Duvendich og Wüstenhagen ifl. Dommen er overgaaet til Georg Bernhard Klingen er der kun Godserne Obelitz og Millienhagen tilbage. Disse Godser henlaa i mange Aar hærgede og øde hen, hvorefter Obelitz' Creditor og Befuldmægtigede H. Kathen efter at han havde udløst Creditorerne har genoprettet Godserne og paany skaffet Besætning og Folkehold. Om Lehnsmanden B.G.v.O. endnu lever ved man ikke, da man ikke havde hørt fra ham i mange Aar.

Dette anføres af Fenrik G.Kathen' Befuldmægtigede og disse skriver at Fenrikken vil forestille sig for den Svenske Konge og søge at faa Godserne.

Trods Overenskomsten af 1687 anføres disse som B.G.v.O. Befuldmægtigede.

36.

- 1703 Aaret efter i 1703 indsendte B.G.v.O. ogsaa sin Lehnse
 1709 skriftligt. Advocatus Fisci lod sig ikke nøjes hermed, og Søn-
 nen blev efter Faderens Død indstævnet i samme Anledning 1709,
 men efterkom ikke Stævningen alene af den Grund, at han endnu
 var et lille Barn (fire Aar). Stridighederne om Godserne i
 Pommeren stod endnu paa i nogle Aar.
- 1703 10/1 skrives fra Ringkøbing om Lehnene at B.G.v.O. evt. kan komme
 i Besiddelse af Lehnene og der fremsendes samtidigt Afskrift
 af et gammelt Lehnsebrev som han besidder. Hans Formynder Johan-
 nes Gøsterding har modtaget alle Papirerne og senere har Got-
 fred Kathen Silkehandler i Stralsund taget Papirerne og Godser-
 ne for sig og sine Arvinger, idet han for at faa Godserne af-
 staaet af ham gentagne Gange havde drukket ham fuld.
- Hermed bestrides Afstaaelsen af Godserne.
- 1709 15/6 Dette maa være taget til Følge idet Statsfiscalen den 15/6 1709
 efter at have erfaret at B.G.v.O. var død 1707 og havde efter-
 ladt sig en Søn maa høre ham.

- 1709 15/6 Den 15/5 1709 skriver Statsfiscalen at B.G.v.O. er død 1707 og efterladt sig en Søn, hvilken opfordres at gøre sin Ret gældende, da ogsaa Kathen' Arvinger gør Fordring paa Godserne. Sønnen var kun fire Aar.
- 1707 27/4 Under 1707 har Statsfiscalen anmodet Kathen' Arvinger om Bevis for Besiddelsen af Obelitz'ernes Godser for Domstolen,
- 1707 4/11 som Mandater for afdøde B.G.v.O. hvilket ikke er efterkom-
- 1707 16/12 met den 4/11 1707 og 16/12 1707 hvorpaa de i Januar 1708
- 1708 fik 6 Ugers Frist. Hvorpaa den ved Brev af 21/3 1708 fik
- 1708 21/3 Ugers Frist yderligere og endelig den 30/4 1708 faar Med-
- 1708 30/4 delelse om at B.G.v.O. er død 1707, hvorefter Statsfiscalen resolverede at da B.G.v.O. ikke rettidig havde søgt om Lehnene er disse i Henhold til Lehnslovens forskellige Paragraffer hjemfaldne til Kronen, og allerede i Aaret 1705 er de overgaet som Lehn til Brødrene von Eisckstedt paa Grund af Forsømmelse. Han henviser til at B.G.v.O. havde været i Pommeren 1669 og 1687 og sidstnævnte Aar har han overdraget Godserne. Herefter fastsætter Statsfiscalen 4 Ugers Frist overfor B.G.v.O.' Søn - den senere Major - for at denne kan godtgøre sin Ret til de Obelitz'ske Godser.

Herved genoptages Sagen fra hans salige Faders Tid, i Særdeleshed da ogsaa Kathen's Arvinger gør Fordring paa Godserne, han henstiller at den unge Obelitz høres indenfor den lovlige Tid.

1710 18/11 Den 18/11 1710 skriver Johan Erdwin von Kathen under Henvisning til den i Pommeren hærgende Pest, hvorved bl. a. hans Moder paa sit Gods Duckewitz pludselig havde mistet 11 eller 12 af sine Medhjælpere og i Huset 1 Tjenestepige og endnu to Tjenestefolk er blevet syge, og jeg selv er blevet saa opskræmt, at jeg har maattet gaa til Sengs, hvorved Sagen ved den Kgl. Regering og den Kgl. Hofret er blevet forsinket, hvorfor han beder om Henstand.

1710 11/11 Under 11/11 1710 fik jeg en Bøde paa 50 Mark Straf for Forhaling af Sagen. Men da jeg intet har hørt gennem Enken Bredalen i Ringkøbing i Jylland under Adressen Købmand Poul Stern i Hamborg, og jeg paa en Skrivelse til v. Obelitz endnu ikke har modtaget Svar, maa jeg formode at Brevene er kommet i fremmede Hænder eller at de paa Grund af Urolighederne ikke er videresendt til det sidste Sted.

1722 21/9 Videre søger v. Kathen' Arvinger under 21/9 1722 paa Ritmester v. Kathen' Vegne at komme i Besiddelse og faa Kgl. Konfirmation paa de til hans afdøde Fæder i Aaret 1687 overdragne Godser som nu kun bestaar af Obelitz og Millienhagen, idet Duvendich og Wustenhagen er overgivet til Georg Bernhard Klingen, saa meget mere som B.G.v.O. er død i Jylland og vi ikke ved om han har efterladt sig mandlige Efterkommere og Livsarvinger; men vi ved at da han sidst var reist herfra var han en Mand paa 60 Aar og havde da hverken Livs- eller Fætter Arvinger.

1724 27/6 Imidlertid overdrog den Svenske Konge Godserne til Grev Thure Gabriel Bielcke - Bielscke var Statholder i Pommern! - da Godserne, som det staar anført i Overdragelsesdokumentet til Grev Bielcke, ved Afgangen af den Obelitz' Familie var et aabent Lehn til vor naadige Disposition.

Dermed var Lehnene faktisk gaaet ud af Familien Obelitz' Besiddelse, hvilket var sket i 1722 idet de da betragtedes som hjemfaldne til Kronen. Man kan da blot undre sig over at ikke Kathen senior havde faaet Konfirmation paa Godserne, og at han ikke i alle Tilfælde efter 1687 sørgede for at melde sig ved Hyldningerne, ligesom og v. Kathen jr. heller ikke hverken i 1702 eller 1709 sørgede for at være til Stede ved Hyldningerne, hvilket netop blev Aarsagen til at Godserne fortabtes baade for v.Obelitz og/eller for von Kathen. For Kathen' Arvinger, der stadig besværede sig var der endnu mindre at stille op. Den nye Lehnsmand har benyttet Godserne som en Finansoperation; han opholdt sig i

- 1725 Göteborg, og aflagde Lehnsted 1725 - ved Fuldmagt - og faa
- 1728 22/9 Aar efter omkring 22/9 1728 overdrog han Godserne, med den Kgl. pommerske Regerings Billigelse, til Kaptain von Elvers. Bielcke fik kun Obelitz og Millienhagenx Wustenhagen skændes til Oberst von Jäger og de øvrige Tilliggender kom i andre Adelsmænds Besiddelse. 42.
- 1738 22/9 Den 22/9 1738 skriver Drabant Balthazar Gebhard v. Obelitz, fer var født i Aaret 1705 til Kgl. M. i Danmark og Norge angaaende Lehnene at Godset Obelitz og Millienhagen er skænket til en Grev Bielcke og denne har videresolgt disse til Kaptain von Elvers for 2000 Rdl., Wustenhagen skal være skænket Oberst von Jäger som uddødt Lehn, og de andre Dele er overdraget andre Adelsmænd.
- Videre anfører han at han først efter Moderens Død ca. 1736 den 2/5 1727 for nogle Aar siden er kommet i Besiddelse af Brevskaber der omhandlede denne Sag.
- Til sidst anmoder han Kongen om at henvende sig til den Svenske Konge om Sagen. Denne Anmodning blev taget til Følge, der skete Henvendelse gennem Gesandten i Stockholm.
- 1739 7/9 Den 7/9 1739 meddeles fra Stralsund til Rigsraad Generalguvernør Grev Meyerfeldt. Ifl. Protokollerne har ingen af den Obelitz'ske Familie været til Stede ved Hyldningerne i Aarene 1700 og 1722, ydermere er Godserne allerede i Aaret 1725 i Henhold til herværende Lehnslov tilbagefaldne til Kronen og derefter givet til Hans Excellence Rigsraad Grev Bielcke og fra denne overgivet til Kaptain von Elvers, saaledes at der

Intet er at gøre for at von Obelitz kan komme i Besiddelse af Godserne.

44.

1739 24/10 Under 24/10 1739 skrives :

Paa den ved Gesandt von Lynar i Stockholm skete Henvendelse fik Drabanten fra Kancelliet følgende Svar, at der ikke var meget Haab om at komme i Besiddelse af Lehnene.

45.

Saaledes brast da Slægtens sidste Haab om at komme i Besiddelse af Godserne for steds!

Bilag No. 1.

Statsarkiv Stettin,

Urkundes des Klosters Neuencamp No. 39 Orig. No. 30.

Fürst Wizlaw II von Rügen bekundet und genehmigt mit seinen Bruder Jaromar, daß Ritter Gosslaus 2 Hufen im Flemendorf (Vlemingedorf) mit dem halben Zehnten, nur dass Herr Ernst 2 Hufen in Drechow mit der Mühle in Tribohm, genannt Bertransmolen, nur das Fischerei dem Kloster Neuencamp schenken.

Zaügen: Hii testes astrabant : domunusGosslaus miles, dominus Heggardus, dominus Johannes Schonow, dominus Rinfridus Pens, Johannes mar(s)alkus, dominus Henricus plabanus Tribuses,, dominus Minko Korin et alii quam plures. Ne in posterum super hiis aliqued dubium oriatur, presentum paginam sigillo nostro mandauimus commurniri.

Das Siegel verloren.

1320.

Bilag No. 2.

Codex Rugianus Bl. 57 No. 149.

Verzeichniss von rügischen Lehnleuten verpfändeter
Güter, deren Einlösung dem Fürsten zuständig ist.

1320 Anno domini MCCCXX coram nobis Wizlaw, principe Ruyonanorum, hec bona obligata sunt et possunt saltim per nos redimi, si nostri vassalli, que ea obligaverunt hoc neglexerint Primo in terra Ruya.

in advocasia Sundis.

Item dominus princeps potest redimere bona in Mordrop ab illis de Obelitze, que Hermannus de Turri eis venditet, quando sibi placet.

item uxor Jo(hannis) Barnekowen emit curiam in Quitsin pro CCC marcis, sicut notum domino Hin(rico) de Rekentin, domino Henrico de Obelitze, domino -----, et dixerent hii, quod pro dicta pecunia ipsam curiam vel minus emerit, ita dominus princeps poterit redimere.

Feudalia Obelitz

25/1 - 14/3 1322.

32.

Bilag No. 3.

(Nach dem Codex Rugianus Bl. 61v No. 153)

Verzeichniss den Vasallen ersonschriebenen fürstlich
rügischen Bode.

Advocasia Lositze.

Anno domini MCCCXXII -----

Item eodem anno, dominica (Maz 14) illi de Obelitzen
habent X marcos in Dolgen, Merenhagen et Stebvalt.

Bilag No. 4.

Urkunden zur Geschichte des Fürstentums Rügens
unter den eingebornen Fürsten.

Verzeichniss der den rügischen Fürsten Wizlaf aus
dem Land siesseits des Sundes zu leistenden Dienste.

Hec sunt serucia domini W.; principis ruyonorum, ab istra parte
sundis, primo in advocasia Lozize.
dominus h(inricus) Obelitze.

"advocasia Tribuses"

Bilag No. 5.

Zur Kunde der Ritterschaft des Fürstentums Rügen bis
zum Erlöschen des Rügischen Fürstenhauses 1325.

A. Verzeichniss der Vasallen-Dienste auf dem Fastlande Rügen von
1320-25.

Hec sunt ferucia domini W(izlauri) principis ruyanorum ab ista
parte sundis.

----- Advocatia Tribuses.

Dominus h(inricus) Obelitze. 52)

52) Die Familie Obelitz hat von dem Dorfe Obelitz den Namen
angenommen, in der ersten Generation lernen wir den Knappen Detleuus de
Obelitz 1256, und den Ritter Guslaurus Obelitz 1269 kennen. Die zweite
Generation bestand aus den Knappen Johannes de Obelitz 1273 und Herman-
nus de Obelitz 1288. In der dritten Generation wird der Ritter Hinricus
de Obelitz 1321-24 namhaft. Er hatte von Herman de turri Güter in Mohr-
dorf gekauft. Die Familie von Obelitz sass zu Obelitz noch bis 1601, zu
Steinfeld 1352-1481, in welchem Jahre sie es dem Kloster Neuen-Camp ver-
kaufen. Wüstenhagen, Millienhagen und Duvendich 1524. Zu Anfang des 18.
Jahrhundert soll die Geschlecht erloschen sein.

Alfabetisches Verzeichniss der Vasallen-Geschlechter im Fürst-
tum Rügen, während seinen selbständigen Bestandes bis zum Jahre 1325.

----- von Obelitz.

Verzeichniss der Vasallendienste.

Tho Anclam Trigdages uha Michaelis Anno 1523 2/10.

Im Ampt Bardt.

Reimer Nagel borger for Obelitz' Gods.

Collatio der Muster Rollen der von Adel Rossdienste betreffend

Bilag No. 5.

de Annis 1521-23 et 1626.

Das erste Intercolumnium hält die Lehnen Pferde welche anno 1521
das andere welche 1523 das dritte welche Anno 1626 gestellt sein.

Ad investigandum Servitorum feudalium certitu dienem enstituta
Anno 1635.

0.	1626	
	<u>Henning Obelitz</u> von Duvendich	1.Pferd.
	<u>Balzer Obelitz</u>	1.Pferd.

Vor Pommersche Hufen-Matrikel aus dem Jahre 1631.

VI Bartischer District,
Das Fürstliche Amt Barth.
Das Amt Franzburg.

Landhufen		Reducierte Hufen.
47½	das Amt	
434	das Amts Unterthanen. <u>Die von Adel :</u>	
5½	<u>Henning Mellen-tin</u> zu Duvendich	4.
3	<u>Henning Obelitz</u> zu Duvendich & Langendorf	3
9	<u>Balzer Obelitz</u> zu Manzenhagen	6.
2 1/4	<u>Johann Obelitz</u> zu Wüstenhagen	
2	Landhufen und 24 Morgen	
	<u>Henning Obelitz</u> zu Wüstenhagen	2.

Bilag No. 6.

Verzeichniss von rügischen Lehnsleuten verpfändeter
Güter, deren Einlösung dem Fürsten zuständig ist.

Anno domini MCCCXX coran nobis Wizlaw, principe Ruganorum, hec
bona obligata sunt et possent saltim per nos redimi, si nostri
vasalii. qui ea obligaverunt, hoc neglexerent.

Primo de terra Ruya

---- in advocasia Sundis:

Item dominus princeps potest redimere bona in Mordrup ab illis
de Obelitze, que Hermannus de turri eis venditit, quando sibi
placet.

---- in advocasia Tribuses.

Item uxor Jo(hannes) Barnekowen emit curiam in Quitsin pra XXX
marcis sient notum est hiis domini Hin(rico) Requentin, domino
Henrico de Obelitze, domino -----, di dixirint hii, quod pro
dicta pecunia ipsam curiam vel minus emerit, ita dominus prin-
ceps poterit redimere.

(Nach Codex Rugiannus Bl. 57 No. 149.)

Verzeichniss der Vasallen des Fürsten Wizlaw III
von Rügen auf dem Festlande.

1333

---- advocasia Tribuses.

dominus H(inricus) Obelitze

(Nach Codex Rugianus Bl. 61v No. 154.)

15/1 1352.

Bilag No. 7.

Statsarkiv Stettin, Urkunde des Klosters
Neuencamp No. 172 Orig. No. 124.

Johann v. Obelitz (Obelisse) Sohn des Hermann, den sein
patrunus Johann v. Obelitz getauft hat, verkauft dem Kloster
Neuencamp eine Rente um 12 Pund Schillingen im Dorfe Stein-
feld nur den Hufen, die Johann Wesseli bebaut, für eine
gewisse Summe. Es siegeln auc der Rat von Richtenburg und
Andreas Obelitz.

Testes sunt Andreas, Nicolaus filius Hinrici milites et
Johannes filius longi Hermann famuli dicti de Obelitze
ex Hinricus Radelevis, Gerandus Kremer, Gossevinus Brot,
Albertus Hoghehus, consules in Ryckebergh.

20/4 1376.

Bilag No. 8.

Statsarkiv Stetin, Urkunden des Klosters
Marien Burg No. 188 Orig. No. 136.

Die Brüder Konrad und Heinrich v. Obelitz als nächsten Erben des Gerhard und Hermann, Söhne des alten Heinrich v. Obelitz kaufen für 38½ Mark von dem Abt Heinrich und dem Kurante in Neuencamp eine Rente von 4 Pund. Mark zurück, die letzere dem Klosters in den Hufen der Lamberts Hoveman und der Johann Wessel in Steinfeld verkauft haben.

Zeugen : Vicho Bere de Barenwold, Johannes dictus Staven-
hagen, et Hermannus de Obelitze famuli.

Datum in Novo Campo ---- ipsa die dominica, qua cantutus
Quasi modo geniti.

13/3 1401.

Bilag No. 9.

Statsarkiv Stetin, Urkunde des Klosters
Neuencamp No. 206 Orig. No. 148.

Martin Obelitze, Knappe, verkauft dem Abte Johann und dem
Kourente zu Neuencamp eine Hufe Ackwes in dorfe Tribohm,
die er Berchan mit seiner Tochter mitgegeben, und Berchan
in seinem Testamente der Kirche in Tribohm gegeben hat mit
der Bestimmung, dass er (Aussteller) oder sein Erbe frei
mit 33 Mark lösst. Er und sein Sohn Nicolaus haben sie nun
für 40 Mark an des Klosters verkauft.

zeugen : her Hinric Kreyenbergh Kerchere tome Trybome,
Vicke Bere to Hugheldestorpe und Hinric Kabold Knapen.
----- des .ontages to nytvasten.

17/5 1407.

Bilag No. 10.

Statsarkiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 211 Orig. No. 152.

Hermann Obelitz in Steinfeld und seine Söhne Henning und Hermann vergelichen sich durch Vermittlung des Ritters und Marschalls Wedogo v. Buggenhagen, Vicho Bere zu Kutgenow, Maas Beckentin, Voght Deckow, Degener Buggenhagen und Wedego v. Buggenhagen mit Abt Johann, Prior Gerd, Kellner Henning und Kourant von Neuencamp dahin, dass sie swören, also :

" dat wy an des godeshuus sloten ghezeten hebben,
" alze van tryer veste waghene. alze van twen doden,
" wat hinder unde schaden des ghenomen haben ---- das
" wy edder nummend van unschen erven --- scholen ed-
" der wyllen nycht mehr darup zaken und pellen."

Videner : Henneke Vogelgesank zu Ergeshagen, Erich Obelitz til Wüstenhagen, Everd Jork til Joganneshagen og Hennecke Gruel til Stormarstorp., Væbnere.

----- des dyngghers daghes an des hoghen Hoztid to pynxten.

Bilag No. 11.

Statsarkiv Stettin,

Regst. in Mscr. I a Fol. 53 Bl. 44v.

Henning Obelitz verkauft alle seine Gerechtigkeits thom
Steinfeld seinem Bruder.

11/4 1432.

Bilag No. 12.

Statsarkiv Stettin, Urkunde des Klosters

Neuencamp No. 230 Orig. No. 162.

Heinrich Obelitz, Knappe, wohnhaft zu Steinfeld, verkauft dem
Abte Johann und dem Kourante von Neuencamp und Kurt Reper,
Pfarrer zu Tribsees, und den Vorstehen des Elendgilde in
Richtenburg für 100 Mark eine Pacht von 8 Mark zu Steinfeld
in dem Hofe des Tydecke Kroger. Die 8 Mark sind gelegt zu
eine Wikarin zu dem Alter der heil. Beichunes zu der Kirche
zu Richtenburg.

tho deme Neyencampe ---- des evigdaghes vor palmen.

Bilag 13.

Statsarchiv Stettin, Urkundes des Klosters
Neuencamp No. 233 Orig. No. 164.

Heinrich Obelitz, wohnhaft in Steinfeld, verkauft dem Abt
Johann und dem Kourante des Klosters Neuencamp 3 Mark jähr-
liche Pacht von dem Hofe des Kurt Hovener in Steinfeld für 36
Mark wiederkäuflich.

--- an sunte Johannes babtischen daghes alzo he boren ward.

Bilag 14.

16/3 1438. Statsarchiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 239 Orig. No. 167.

Heinrich Obelitz auf Steinfeld verkauft des Bruderschaft
Unserer lieben Frau zu Tribsees, als Herrn Albert Burmester,
Hermann Tymme, Hermann Tunemann, Priestern Clawes Alerde, Zabel
Kedinghøhagen, Heinrich Wytlen, Bürgermeistern, und Heinrich Bys-
chop, Jacob Basedow Vorstehern, 9 Mark Pund im dorfe Steinfeld
von dem Hofe des Hans Bare und der Kurd Hovener für 100 Mark
wiederkäuflich.

Zeugen : Hynryk Obelytze to deme Menienhagen, Gevert van Restym
to Exen. Herman Gruvel to Stormerstorpe.

---- des sundages vor mytvasten.

Bilag No. 15.

Statsarkiv Stettin, Urkundes des Klosters
Neuencamp No. 240 Orig. No. 168.

Heinrich Obelitz, wohnhaft in Steinfeld, verkauft dem Abte
Johann und den Kourant in Neuencamp für 35 Pund Mark eine
jährliche Pacht von 3 Mark in dem Hofe und 6 Hufen, die er
selbst bebaut, Wiederkäuflich.

Zeuge : Ant. Reper, Pfarrer in Tribsee, der auch siegelt --
in sunte Bucien daghe, der hilgen Jumvrowen.

Anmærkning af mig :

Ifølge Meddelelse fra Statsarkivet i Stettin er
Udstederens Segl nu gaet tabt, idet jeg i sin Tid
forsøgte at faa et Fotpgrafi af samme.

Bilag No. 16.

Statsarkiv Stetin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 242 Orig. No. 170

Heinrich Obelitze, wohnhaft in Steinfeld, verkauft dem abte
Johann und dem Kourante des Klosters Neuencamp der dorf Stein-
feld mit allem zubehör für 200 Mark gegen eine jachtliche Pacht
von 16 Mark mit vorbehalt der Hofe, Nach dem Wiederkauf soll
der kloster nur die Urkunden, die er und sein seliger Bruder
Vicke dem kloster ausgestellt haben, und seine Urkunde über
3 Mark behalten.

Mitsiegeln Clawes van Rethen wohnhaft zu Eichen, und Herman
zu Gruwel zu Hounesdorf. --- in sunte Nicolaus daghe des
hilgen bishoppes.

Bilag No. 17.

1442

Statsarkiv Stettin, Regist in
Mscr. I a f. 53 Bl. 49v.

Hermann Obelitz verkauft dem kloster 2 Mark Pacht tho
Merienhagen.

Bilag No. 18.

Statsarkiv Stetin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 247 Orig. No. 174.

Heinrich Obelitze auf Steinfeld bekundet, dem Abt Mathias und dem Kourante zu Neuencamp 100 Pundische Mark, 2 droubt Gerste zu schulden, die er auf Michaelis wiedergegeben will, und verpfändet all sein Gut in Steinfeld.

Mitsiegler sein Vater Heinrich Obelitz auf Millienhagen --- des sandaghes na nyenyare.

Bilag No. 19.

Statsarkiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 249 Orig. No. 176.

Heinrich Obelitz auf Steinfeld verkauft dem Abte Mathias und dem Kourante zu Neuencamp für 36 Mark Pundisch eine jährliche Pacht von 3 Mark in der Hofstädte mit einer Hufe Landes im demselben dorfe rechts, wenn man vom Kloster kommt, wiederkauflich. Mitsegler Hermann Obelitz wohnhaft in Millienhagen --- tome Nyencampe --- in palme avende der werden hochtiit.

Bilag No. 20.

Statsarkiv Stettin, Urkundes des Klosters
Neuencamp No. 252 Orig. No. 178.

Heinrich Obelitz, Knappe auf Steinfeld, verkauft dem Abt Mathias und dem Kourant in Neuencamp für 112 Mark eine jährliche Rente von 9 Mark in dem aussen hofe neben seinen hofen rechte nach Richtenburg zu wiederkäuflich.

Mitsiegler Hermann Obelitz in Millienhagen. -- to deme Niencampe.

6/1 1447

Bilag No. 21.

Statsarkiv Stetin, Urkunden des Klosters Neuencamp
No. 243 Orig. No. 179.

Heinrich Obelitz auf Steinfeld leiht von Abt Mathias vfn Neuencamp 500 Mark und verpfändet ihm die "Besserung" des dorfes Steinfeld " wat it beter is in ackern, holten, wicken, water, buschen und muren " für 8 Mark jährliche Hebung und all seinem Gute im dorfe, wiederlöschlich.

Mitsiegler : Herman Obelitz zu Obelitz,

Datum : in der hillighen dryer Kongnghe daghe.

26/2 1447

Bilag No. 22.

Statsarkiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 254 Orig. No. 180.

Heinrich Obelitz, Knappe auf Steinfeld, schuldet dem Abt von Neuencamp 52 Mark, die er auf Martinii zurück.ahlen will, Screcen tome Campe --- des sondages to Invocavit.

Bilag No. 23.

Statsarkiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 282 Orig. No. 205.

Herman und Henneke Obelitz Brüder auf Steinfeld verkaufen
des Dorf Steinfeld mit allen Zubehör ausser der hufe des
Krügers den Abte Johann und dem Lourante zu Neuencamp für
1625 Mark ohne Rückkauf.

Mitsiegler Harman Bonow und Claus Vlemingh.

Nigenkampe amme daghe Martini episcopi.

23/11 1493.

Bilag No. 24.

Statsarkiv Stettin, Urkunden des Klosters
Neuencamp No. 289 Orig. No. 211.

Reimer Nagel, wohnhaft zu Barth, dem durch herzog Bogislaw X das Gut in Millienhagen, der Heinrich Obelitz, der Vater seiner Frau, und dessen Bruder Clawes Obelitz dem Abt Johann und dem Kourante zu Neuencamp verkauft haben für 500 Mark und 18 Mark jährliche Pacht, und Heinrich dem 12 Mark aus dem Kates linker Hand, wenn man von Richtenburg kommet, das Klagheke bewohnt, der dem nachfändet was von Gerwen von Huddezam zu Stralsund für 75 Mark und den dem des Kloster gelöst hat, übertragen hat, verkauft das Gut dem Kloster für 500 Mark gegen eine Pacht von 18 Mark. Die Bauten, die das Kloster auf dem hofe hat ausfahren lassen, sollen nicht verrechnet werden, aber Reimer dem Kloster " wedder tomethen two hove von des howes wegen unde de Hove schal inholden 24 Morgen." Vorbehalts des Rückkauf nachher.

Mitsiegeln : Vilh. Bere, Vicho und Herman Bere.

Barth amne dage Clementis pape.

Anmærkning :

Reimer Nagel er Ansvarlig for Godserne, da de egentlige Obelitz'ske Eiere paa det daværende Tidspunkt var mindre-aarige. Altsaa som en Slags Formynder.

Bilag No. 25.

Statsarkiv Stettin,
Mscr. Fol 52 Bl. 37v.

Den 2/2 1508 sælger Reimer Nagel til Millienhagen i Kirkesognet Richtenburg 12 Morgen Ager lige for "Kortbroke" med en Eng og Skovpartiet kaldet "de achte Schilling" og liggende ved siden af Kate og Sygehuset for 150 Mark.

Vidner: Vicko Bere og Clawes Obelitz til Hugelstorpe og Obelitz.

Bilag No. 26.

2/2 1508. Statsarkiv Stettin,
Mscr. Fol. 52 Bl. 37.

Reimer Nagel auf Millienhagen im Kirchspiel Richtenburg verkauft dem Abt Heinrich und dem Kourante zu Neuencamp 12 Morgen Acker ebenda vor dem Kortbroke mit einer Wiese ind dem Holze, genannte "de achte schilling" und gelangen neben dem Katen des Schukhues, und allen anderen Zubehör für 150 Mark.

Zeugen : Viche Bere und Clawes Obelitz utgesessen in Hugelstorpe und Obelitz.

Nyencampe --- in die partificationis virginus gloriosissime.

Bilag No. 27.

Statsarkivet i Stettin,

Mscr. II e

Det er Lehnsbrevet se Forordet til første Bind :
Pag. II og IV i Oversættelse. Se Pag. 12 Brevet.

Bilag 28.

2/7 1552.

Statsarkiv Stettin,

Mscr. II₁₁ Fol. 1^o 2.

Von Gottes Gnaden wir Philipp herzog zu Stettin, der Kasuten und Wenden, Fürst zu Rügen und Grave zu Gützwow, bekennen hiermit, dass wir auf underthanig ansüchen und bitten der Erbaren unser lieben Getreuen Sievert Beckonen, Johann Morder und Jochim Vogelsank als Clawes Obelitz'en entvorn zu Millienhagen gesessen beider nachgelassenen unmmündigen Söhne verordnete Vormünder, gnädiglich bewilliget und nachgegeben, zu aberwendig der unmmündigen augenscheinlichen schadens und bessern nutz und fortheil zu schaffen vor irem der Unmmündigen vettern Vicke Obelitz fünfzig Gulden entleihen und ihnen dafür drei Gulden jährlicher hebung auf der unmmündigen wonhowen zum Milgenhagen laut hierangeenden Briewes zum Wiederkauf vorsetzen und verpfänden möge, confirmieren und bestattigen dem allen nach hierangehängten Brief alle seines Inhalts hiermit und in Krafft dieses unseres Briewes. Jedoch den punkt belangend, das Vicke Obelitz solle macht haben, die drei Gulden jährligen Hebung seines gefallens in andere wege zu verpfanden, wollen wir denselben punkt oder artikel nicht anderes, denn das die

2/7 1552.

Bilag No. 28.

Verordnung mit unserm und unserer erben wissen und willen geschehen solle, ratificieren oder approbieren das zu Urkunde mit unseren angedruckten Siegniete besiegelt. Geschehen auf unserm Hause Wolgast am Tage visitationis Mariae anno fünfzehnhundert und ein und fünfzig. Hierbei an und über seien geweswn die erbaren Rätthe und g getreuen Ulrich von Schwerin, unser Hoffmarschalck zu Shantkow, Nicolas von Klemptje zu Pünnow, Michel Kussow unser Kanzles zu Magow, Heinrich Norman zu Triebwith, Johan von Usedom zu Bartzitz geseen, Erasmus Husen, Christoph Labun und Heinrich Oldenkrank unsern Sekretæiren.

Christoff Lubbin mppr.

13/2 1561.

Bilag No. 29.

Statsarkiv Stetin,

Mscr. II₁ Fol. 69 (82)

Reimer und Vicky de Obelitzen zu Obelitz und Duvendich und Reimer Obelitzen zum Milgenhagen haben zu lehen empfangen und besiegelte Urkunden genommen zu Wolgast den 13 Februarii Anno 1561.

Bilag No.30.

Fürstlicher Erb Verträge.

Des zu mehrer Urkund haben Wir diesen Erbvertrag ein jeglicher mit seiner eigenen Hand unterschrieben und, nebst Hohermeldeten Unseres freundlichen liben Herrn Veters & Vaters Herzog BARNIN des Aeltern, auch unser samtliche Majestäten Siegel an diesem Brief hangen lassen. Gegeben und vollzogen zu Jasenitz, am Tage Jacobi, welcher gewesen ist Fünf und zwanzigsten Monatstag im Jaht nach unsern Herrn und Seligmacher Geburt Tausend Fünfhundert und ein im Neune und Sechszigsten.

Barnin, Herzog mppr. Johannes Fridericus mppr.

Bogislaus mppr. Ernestus Ludovicus mppr.

Barnimus, junior' mppr.

Nachfolgende von Adel und Ritterschaft sind Herrn Bugislaf, Her og zu Stettin-Pommern etc. im Amte Barth zugeeignet, die für und für, Inhalte und vermoge der Erbverträge, dabey bleiben sollen, und was darin Zukünftigen Vergleichung der Rossdienste ferner geben oder nehmen wird, sollen die unverrückt und ungeändert bey den Aemtern gelassen und behalten werden, und S.F.Gn. da mir befriediget seyn sollen und wollen.

VI Pferde Krakevitzen zu Dievitz .---

II Pferde Obelitzen (det vil sige Familien jfr. Registeret.)

Aummarum XLVII Pferde.

Bilag No. 31.

Statsarkiv Stettin,

Herz. Wolgast Archiv tit 45 No. 98 Original.

Durchlautige hochgeboren gnaedige Landesfürsten und Herrn Ew. Fürstliche Gnaden sein unsern unterthanige Verpflicht schuldige und gehorsame Dienste stets zuvor. Gnadige Landesfürsten und Herrn Ew. Fürstliche Gnaden kommen wir dasselben armen Lehenleute aus hochdringender noth in untherthanigkeit supplicando nicht vorhalten, das ob woll unsern selige voreltern und vorfahren unserer Namens und Geschlechtes aus sonderlichen oppfer der alten Religion und nachtbarlichen freundlicher zu-
neigung ettlich Gut an das Kloster zum Neuen Kampe bey Regierunge der Ab-
te versetzt und aliemieret, so ist gleich wol offentlig mit glaubwürti-
gen Zeugen nicht allein derer von Adel, besomderen auch aller wolbetagter
ffrommer Bauerleute daszuthun und zu erweisen, das die dorffer halben Mil-
lignhagen und dem ganzen Steinfelt in Ew. Fürstliche Gnadens Ampte zum
Kampe belegne und den unsern und aus allen sampt anderen Gerechtigkeiten
zusaendigk, damahlen den Erwüdigen und andachtigen Herren Apten zum Kam-
pe umb eine gewisse Summa gelts, namblich unsern Rittersitz den ganzen
Steinfelt von Neunhundert Mark und den halben Millienhagen von fünfhundert
Mark wiederlosslich versetzt und verpfandet, obwohl Gnädige Landesfürsten
 und Herrn, damahlen gemelten Apten Regierungen bei dem durchlautigen hochgeborenen Fürsten und Herrn Philippsen, weilandt Fürst und Herr zu Pommern befehlen gethan, und an den Hauptmann Joachim Blixen damahlen zu Bart die Obelitzen Huf mit dem Apt zu vergleichen und wir ganz unmündigk voll zu verweisen, nachgeblieben, dieweil dann gnädige Landesfürsten und Herrn, owandlichen undergangk bedrückunge und verderben unser Personen und Gusettern Namens solche Gueter nicht langer entrathen mogen, und zu der wiederlösung gemelter dorffer von Billigkeit uns befüget, wie wir

Bilag No. 31.

nicht zweifeln, das Ew. Fürstliche Gnade oder deselben Fürstliche Rathe auss den Briefen so bei dem Kloster befunden, vorlans nottdürftig vor-
nommen, als gelangt eher forhermeldte Ew. Fürstliche Gnade unser untertha-
nige bitt und demutiges flehen, Ew. Fürstliche Gnade wolten uns Ewer ar-
men Lehnleuten so gnadig fallen und wegen wiederstattung gedachter Summa
geldes, darumb sie verfanDET, die wir Ew. Fürstliche Gnade hiermit zu un-
dorthanigkeit wollen offerieret und angeboten haben, die benendten Guether
also alt Stamlehnen und gnadiglich wieder einräumen und abtreten, dass wir
Gott der Almächtige Ew. Fürstliche Gnade vergelten und wir seiendt es z7
jeder zeit unser schuldigen Lehenpflichte nach mit Guethe und Bluthe zu
verdienen untherthanig willig.

Ew. Fürstliche Gnade

Unterthanige armen Lehenleute

Reimer, Vicke und Reimer Gebrüdern

unde Gevettern die Obelitzen.

Beschluss der merkwürdigen Fürstlich-Pommerschen
 Erbteilung zu Jassnitz 1569 geschlossen :
 Se hvad anføres Pag. 52 Feudalia Obelitz No. 30-31
 Pag. 53 under 25/7 1569.

II pf. Obelitzen.

Liste des Adels

in dem jetzo Königlichen-Schwedischen Vor Pommeren und Rügen
 vom Jahre 1663.

In Hoffnung, das es meinen Lesern angenehm seyn wird
 eine Vergleichung des Pommerisch-Rügischen Adels, wie er etwa hundert
 Jahren in den jetzigen Königlich-Schwedischen Antheil angesessenen gewesen
 mit dem gegenwartig blühenden anzustellen, habe ich auch beglaubten und
 authentischen Nachrichten des folgende Alphabetisch Verzeichniss der
 Familien gezogen, und ihe damalige Lehnen Besitze aus zuverlässigen
 Districts-Nachrichten beygefüget.

Die von Obelitzen, Duvendich, Wüstenhagen

Bilag No. 33.

Statsarkiv Stettin,

Mscr. II₇ fol. 73v 74

Mscr. II 10₆ fol. B 53. 57.

Von Gottes Gnaden, wir Bogislaff Hertzog zu Stettin, Pommern, der Kassuben und Wenden, Fürst zu Rügen, Graf zu Gützkow, auch Herrn der Lande Lauenburg und Bützow urkunden hiermit von Uns unsern Erben, dass uns Reimer Obelitz der Elter und dessen Söhne Johann, Henning und Baltzer gebrüder der Obelitzen untherthanig zu erkennen geben, wass massen sie zu befriedigungs und abfindunge Veit Behren auss ihren Herrn zu Obelitz zweihundert Gulden von unseren Rath und Hauptmann alhie Joachim Stedingen zinsbahr auszuleihen und ihm dafür neun Morgen Acker so sie auf dem Pomtbergischen feldē liegend hatten, zu verunderpfanden verursacht untherthanig bittend wir wollten ihn solche Verunderpfandunge gnädiglich bewilligen.

Wenn wir nun solche Ihrer zimbllichen bitte in gnaden raum und statt gegeben, so consentieren und bewilligen wir hiermit und in Krafft dieses briefes in solche Vormunderpfandunge in der besten weisse, mass und form, das sie solche zweihundert gulden darauf antleihen und bewustes Acker als ein fandhaftes Underpfand dafür biss zu weiter und ablösig haften solle.

Wir consentieren und bewilligen auch Krafft dieses ferner von bewuste neun Morgen künfftlich von der Obelitzen anderweits veräussert verkauffet oder verhütet werden sollten, dass unser Rath und Hauptman dass pfanden, kaufes oder heuer, die negeste sein solle, jedoch muss uns und manniglichet Rechten ohne schaden treulich und ungefährlich.

Urkundlich mit unseren Pitzschafft besiegelt und geben zu
Barth den 19. Januarii 1601.

Bilag No. 34.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia v. Obelitz No. 4.

Von Ihrer Königl. Maytt. zu Schweden zum pommerschen Einrichtungs-
Werk Wohlverordnete Herrn Commisdarri, Hochgeborner Graff, gnädiger Herr,
wie auc Wohlgeborne Hochedle gestrenge und veste grossgünstige und hoch-
geehrte Herren.

Nachdem alle Lehnleuten in Pommeren durch jüngsthin publicirtes
Edict angefüget worden, Ihre Lehnbriefe und andere Dokumente für der
Königl. Cancellly zu Wolgast zu producieren habe ich als Balzer Gebhard
Obelitzen auf Obelitz und Millienhagen, Duvendich und Wüstenhagen Gevoll-
mächtigter Anwald anzuzeigen für nothig erachtet, dass derselbe von seinen
verödete und sehr hochbeschwerten und verschuldeten Gütern, nicht leben
könne, daher in Ihre Königl. Krieges Diensten eine geraume Zeit sich
gebrauchen lassen, endlich aber nach Wiederhergebrachten Friede durch
sonderbare Schickung des Höhesten in Dännemarksich verheheligt und
seine Haushaltung desselbsten angestellet, Ob nun wol dessen Lehnrecht
an gedachten Güthern wie auch der halben Hufe auf Zanseburschen Felde,
die jetzo Mons: Hans Jürgen Mellentin ex iure immissionis posidiret,
sampf der Gerechtigkeit auf dem Steinfeld, wie solches alles ausbey-
gelegter Copey mit mehren zuerschen, mit den Original Lehnbriefen be-
hauptet und dociret werden sollen, so haben dennoch dieselben nicht
zur Hand gebracht werden können, weil gedachter Obelitz nicht allhier
im Lande und sonst allerwegs sub tutela gewesen, die Herrn Vormünder
aber alle Todes verblichten und wenige Nachricht hinterlassen, und ist
ausser al em Zweifel und für gewiss zu halten, dass gemeldter Baltzer

Bilag No. 34.

Gebhard Obelitz der letze von dem alten Obelitzen Stamme, derohalben ich dieses alles ez mandato ipsius untherthänigst und gehorsamst fürstellen sollen mit feyerlichster Bedingung von allem ihm zustehenden Lehnrechte biss ich demselben und Ihrer Königl. Maytt. Edicht und Vorseynden homagii praestation schuldigst notificiren möge, untherthänigst und gegorsambst bittende, der Lehne halber auss dem Archive glaunhaffte Nachricht zuertheilen, zum Fall die Lehnbriefe nicht aufgefunden werden sondern seyn solten meinem Principal Balzer Gebhard Obelitzen bey zustehenden Lehnrechte Krafft habenden Königl. Gewalts hnädigen seyner bey vorstehender Huldigung zu geruhen, welches es als ein getreuer und gehorsamer Lehmann mit Gut und blut ferner zu verdienen nicht unterlassen wird, und ich verpleibe so willig als schuldig.

Ew. hochgr fl. Ecell. und gud wie auch herrl. und gestr. unterthanigst und gehorsambster Johannes Gesterding.

Supplicatum 27. Juni 1663.

Bilag No. 35.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 1.

Ich Balzer Gebhard von Obelitz auf Millienhagen, Obelitz, Dufendich und Wüstenhagen Erbesessen, urkunde und bekenne hier mit für mich, meine Erben und Lehnfolgere dass nachdem meine obengenannten Erb. und Lehngüter mit vielen Väter- und mütterlichen Schulden besetzt und mir schwer und unmöglich fallen wil,, da ich mich in der Fremde in Jütl nd uf ein Adlich Guht Aaberg unter Ihre Königl. Maystt. von Dennemark häuslich niedergelassen und viele Jahre gewohnet, dieser Güter in Pommern beyzubehalten, und die Creditores zu befriedigen, also habe mit reiffen Rat und wohlbedachtet einen meiner Vater und mütterlichten Creditoren Nahmen Gottfriede Käthen Bürger und Altermann der Kraher Compafnie in Stralsund, nicht allein mein gesamtes Erbrecht an obbemeldte Güter Übertragen, sondern selben auch die achthundert Gulden die wegen meiner Mutter Ehegelder, mir auf obbenannten Gütern vermöge priorität Urtchl zuerkandt sein, nebst noch gebührenden verbesserung, nachdem selbige mir baar von dito gemeldten Herrn Kathen mit dreyhundert Reichsthl. vergnügt und bezahlet und die Ubrigen einhundert Rth. ihm aus freyen und geneigten Willen, so wol mein Ubrigen Erb. und Lehnrecht, wie auch gebrührende verbesserung, wegen sonderbahren würcklichen genossenen Gut- hat, so wol von ihm als seinen vatter und grossvatter, verehret und geschenkt haben will, und also meine gesambte Forderung, darunter die 400 f. verbesserung mit an Capital .insen Verbesserung Erb. und Lehnrecht an obbemeldte Güther bester massen rechtens cedieren, und hiermit dem wiirck-

Bilag No. 35.

lichen Posses derselben abtreten und Ubergaben wollen, mich desfalls unddessen allen mir und dem Meinigen nichts daran reservirendt (in Sonderheit da ich keine männliglichen Erben und Lehnsfolgere habe oder hinterlassen werde) das also Herr Katho freye Macht haben sol und mag obbemeldte Güther und Lehn als nun mehre sein Eigentgum, seinen besten Können und Gelegenheit nach an eine lehnesfähige Persohn erbeigenthümlich zu verkaufen zu verpfänden und zu verküsseren, damit er darauss obige 800 fl. Capital und Zinsen als Verbesserung meiner Mütter eingebrachten wegen, so wol auch da nach Befriedigung der Kreditoren etwas an Überschuss aus den Güthern Überschissen sollte, solches gleich jenen als sein proper eigen Guht zu erhaben und anstaat seiner Bezahlung anzunehmen und darüber zu quittieren und damit nun mehre als sein eigen zu gebühren mich itzo und in allen Zeiten, mich aller ansprache daran entsagende und wil ich end meiner Erben, sollen diesen in allen fest und unverbrücklich nach kommen, alles mit entsagung aller begnadung, geist und weltlichen rechte und der gemeiner regul generalen renuntiationen non valere nisi praecessieret specialis und was sonsten diese meine verschreibung streitig und ungültig machen sollte, besonderen sol in allen fest und unverbündlich gehalten werden auch darüber die Königl. Regierungsconfirmation jedoch auf Herrn Kathen Unkosten gesucht werden, alles ohne arge List und falsch Uhrkundlich habe ich diese Cession und Kaufbrief eigenhandig unterschrieben und mit meinem Pitschafft bestätigt, geschehen.

Stralsund den 9. Juni 1687.

(L.S.) B. G. von Obelitz.

in testimonium rei sic gestae

subser et subsign.

Bilag No. 36.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 2.

Von Ihr Königl. Maytt. zu Schweden zum Pommerschen Estaat
hochverordnete Herren Generalstahthalter und Regierung hochgeborner
Herr Graf wie auch wohlgeborne Gestreng und Veste gochgeneigte und
hochgeehrte Herrn.

Ob zwar Ewr. hochgräfl. Ezcell. und die hochpreisliche
Königl. Regierung kein a pertes Ausschreiben an das Geschlecht von
Obelitz noch an die Possessores der Obelitzen Lehnstücke gehen lassen.
So haben dennoch wir unterschriebener Gevollmächtigte in abwesenheit
unseres Principalen unser untherthanigsten Schuldigkeit zu sein erach-
tet, was vor eine beschaffenheit mit denen Obelitzer Lehnstücken itzo ha-
be, in nachfolgende vorzustellen zugleich aber in Demuht gnädige verzeich-
nung zu bitten, da diese Nachricht, weilten wir den Terminum Lomagialen nur
allerers von ungefehr erfahren, in etwas spät eingesandt wird. Vermöge
eines alten Lehn Briefes in Copey (wovon sub. A. die Abschrift beygelegt)
von denne Hertzogen Jürgen und Barnin hochselighen Andenkens, Gebrüdern
zu Stettin-Pommern pp. auf Heinrich und Vicke, Gevettern der Obelitzen su b
dato Stettin Dingstages nach Dipnissij anno 1524 hat das Geschlecht der
Obelitzer folgende Lehn Stücke

sieben Hufen zum Wüstenhagen

sieben Hufen zum Millienhagen

dre Hufen zum Duvendich

sieben Hugen zu Oebelitz

eine halbe Hufe auf dem zanseburschen Felde und
die Gerechtigkeit auffn Steinfeld.

Bilag No. 36.

Diese Lehnstücke sind dargestellt verschuldet gewesen, dass in Anno 1645 die Obelitzschen Vormünder Daniel Jörcke und Joachim Vogelsang umb proclamata ad liquidandum angehalten, Terminus ist auf d. 8. Sept. 1646 praefigieret und am 21. Feb. 1648 der andere Terminus ausgeben, endlich Anno 1665 der Concurs Process wieder begomnen und bis zur Priorität-Urtheil Taxt und Distribution, son in Annis 1672, 1686 und 1689 erfolget vollenführet worden.

wie die einzige Sohn und Lehnfolger Baltzer Gebhard von Obelitz, der sich in Jütland verheiratet, zu verschiedenen mahlen, selbst anhero gekommen, und dass nicht allein seine Lehngüter tief verschuldet, verwüstet und verwoldert, vornommen und gesehen, hat er in Anno 1687 den 9ten Juni unseres Principalen Herrn Vater, dem Altermann Seel. Gottfried Kahten als ohne dem Creditori weitere macht und Volmacht gegeben, die Ubrigen Creditores abzufinden und die Güter wieder in Cultur zu bringen.

Nachdem die auf das Oebelitzsche Antheil in Duvendich und Wüstonhagen gerichtlich angewiesene Creditoren ihr Recht an Herrn Georg Bernhard Clingen cedieret, und verhandelt, ist nur Oebelitz und Millienhagen Ubrig geblieben.

Die beyde Pertinentien, Die Sie mehrentheils wüst und öde viele Jahre gelegen, auch noch das mehrere Theill un Millienhagen in Rush und Busch lieget, hat der Oebelitzsche Creditor und Gevollmächtigter H. Kathe nachdem dr die darin gewiesene Creditores vergnüget, und deren jura wieder an sich enommen, mit Unthanen und immer gantz und gar von neuen besetzt, und nicht allein culturabel sondern auch dem Lande zum besten contenebabel gemachtet.

Ausser anfangs bemeldeten alten Copeylichen Lehnbrieff sind bei

Bilag No. 36.

uns gantz und gar keine Lehnbriefe vorhanden, sondern es werden hoffentlich solche bey dem H. von Obelitz, oder da sie durch die vielfältigen Krieges Recidiven von abhänden gekommen, in Archive annoch zu finden seyn: Was aber den Concurs process belanget, so ist die Priorität Urtheil und die Protecolla Taxationis et Distributiois bey die Acten befindlich.

Ob der Lehn Mann Baltzer Gebhard Obelitz annoch in Leben sey oder nicht, davon hat man keine gewissheit, weilen Er in Etlichen Jahren nicht geschrieben und sich an einen entlegenen Ort in Jütland aufhält.

So wohl bey Ihr. Königl. Maytt selbst als auch bey der hochpreisl. Königl. Regierung, ist der Seel. Herr Kahte mittels Vorstellung der Beschaffenheit dieser Güter in zweyen Supplicatis wovon die projecten vorhanden, das Lehn und dessen Conferirung über diese Obelitzsche Lehnstücke auf unseren Principalen Gotfried von Kathen zu suchen willens gewesen. Ob es vollenstræckent sey, weiss man zwar nicht, jedoch ist unser Principalis so in Königl. Diensten zu Jönköping den Artillerie-Förnich Platz hat, schon in werckē begriffen bey Ihrer Königl. Maytt. Unsern Allergnädigsten König und Herrn selbst in aller Unterthänigkeit besagtes Obelitzsches Lehn (in welchen sein Seel. Vater obangeführter maassen albereit ansehnliche Forderungen, auch darin grpsse Vorschüsse zur Wieder-anbaute und die Concreditores abgefunden hat) auszubitten auch nachgehends alhie bey der Königl. Hochpreisl. Regierung sich gebührent zu praesentieren. Wir aber haben in zwischen zu Temoigerierung unser untherthanigst schuldigsten Pflicht und Conservierung des Rechts so unser Principal an diese Lehn Güter alberreists hat, und noch ferner aus Königl. Gnade zu erhalten sich getrauet diese Nachricht einsendes und wegen Unseres Principalen alles

Bilag No. 36.

praëjudicierliches in Demuht verbitten wollen.

Ewr. Hochgräfl. Excell. und der Königl. Hochpreisl. Regierung unterthänig : gehorsamer Johan Spalchaver, als constituirter Gevollmächtigter vor sich und seines Mitgevollmächtigter Monsr. Heinrich Gesterdings wegen Herrn Principalis Herrn Fähnreichs Gottfried von Kathen.

5/12 1702.

Bilag No. 37.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 5.

Von Ihr. Königl. Maytt. zu Schweden zum pommerschen Estat Hochverordneten Herren General Staathalter und Regierung Hochgeborner Herr Graffe, Kögl. Ratt. Feld Marschall und General Gouverneur, Gnädiger Herr wie auch Hochwohl und Wolgeboren, Gestrangte Veste Hochgeneigte Herren.

Ewr. Hochgräfl. Excellence und Hochpreissl. Königl. Regierung muss ich hierdurch unterthänigst und gehorsamst, vortragen, welcher gestalt die Obelitzschen Lehne, als Obelitz, Millienhagen, Wustenhagen, Duvendich und Santzebur viele Jahre her sub concursa Creditorum gestanden, der Concurs proces auch endlich Anno 1698 geendigt worden, inzwischen aber und pendente Concursur der seel. H. Gottfried Kahten und nach dessen Tode seine Erben, als Baltzer Gebhard von Obelitzen Gevollmächtigste, der Lehne sich angemasset, und selbige possidiret haben.

Wenn aber die von Obelitzen bey verschiedenen Vorenderungen des Lehn Herren diese gedachte Lehne niemals gemuthet haben, und daher dieselben an Ihr. Königl. Maytt. verfallen, hingegen auch die Katheschen Herrn

Bilag No. 37.

Erben, als possessores rei alicnae nicht allein titulum possessionis zu cedieren, sondern a tempore possessionis fructus et principiendos in berechnung schuldig.

So ersuche Ewr. Hochgräfl. Excell. und die Hochpreissl. Königl. Regierung ihh untherthanigst und gehorsamst, denen Kateschen Erben anzubefehlen nicht allein tituleum possessionis zu dosiren, sondern auch ihre Rechnung ratione, fructuum perceptorum et percipiendorum innerhalb rechtsfrist einzubringen, oder zu gewarten, dass sie ejeciret und weiter wies sichs zu rechte gebühret verfahren werden sollem dafür ist (ihr) stets verharre.

Ew. Hochgrafl. Excellence und der Hochpreisl. Königl. Regierung untherthanigst - und gehorsamste Diener.

Advocatus Fisci.

Bilag No. 38.

Statsarkiv Stettin,

6. 7.

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia v. Obelitz No. 3. Fol.

Extract eines Schreibens aus Ringköbing

den 30/1 1703.

Sonsten hat sich hieselbst ein alter hierwohnender Landtsman einer von Adel nemlich Baltzer Gebhardt von Obelitz gefunden, so der letzte von solchen Geschlechte der Obelitzen sein will, welcher sich beklaget wegen seiner dortigen Lehnen filuiert zu sein. Wessfalls er sich noch hebendes Recht an Maytt. gerne will abtreten von ein resonable present.

Er ist seiner Jugend in polnischen Krinhege von da gekommen, als der landrath Christoffer Möder auf Muskau sein Vormund gewesen, nach welchen abstehen der Kriegs Vormund Johannes Gesterding aus Stralsund alle Briefschaften zu sich genommen, und wie derselb auch verschieden hatt Gottfried Kathen Seidenkramer in Stralsund angemasset, welcher auch oder seine erben diese Güter im Besitz haben zu mahlen und so viel mehr da der Herr von Obelitz vor 10. Jahren da öfther gewesen hat von erwähnter Kathen sich aussert angelegen sein lassen, das er ihn seine lehngerechtigkeit welche doch mehr als sie wahren, verschulde und gantz ruinirt eidieren möchte, weiln er da müsste in erwahnter gütter zu fordern hätte, so wolte er die, anderen creditoren suchen zu behandeln. Wessen sich der Herr von Obelitz geweigert zu mahlen er so wenig von diesem Katten als andern creditoren Verschreibung zu sehen bekommen könne, ob er sich ums so viel darumb bemühet, desswegen er annoch der oppinion ist, das die Schulden nicht so gross sein müssen.

Bilag No. 38.

Wie man ihm nun sehr flattieret umb die Weichgeschnitte abzugeben, hatt man den herrn von Obelitz zu unterschieden mahlen mit dem getränke dargestellt zugesetzt, das er auch nicht wissen könne, was er den vorigen Tages gesagt oder gethandelt habe, und so viel mehr, da man ihm hatt weis machen wollen als man es bereits sein lehnrecht an ihm cediret und hatte desfalls ihnen Quitt Wortt mehr zu geben, ob nun woll H. von Obelitz zu unterschieden mahle solche session zu sehen verlanget, so hatt er es doch nicht von ihm erhalten können, und da er es als ein frembder der kein bekandter noch verwandten an jemanden hätte, keine vollkommenen information haben könnte, auch nicht gewusst, was lesen und wie abgewentett werden müssen, nicht verstanden hätte zu mahlen man ihm immer wieder unwissentlich gestreckt, worüber er verdriesslich geworden und wieder nach hausse gereisset, es aber einige indessen Vollmacht dortten aufgetragen, sein bestens zu besorgen, die aber auch darüber verstorben, so sähre er also geblieben und alles in stocken gerathen, und weiln er hier wohnt, könnte er es nicht betreiben auch hat er einen alten Legnbrief, wovon die Copey hierbey gehet, woraus den leicht wirdt abzusehen sein, ob dabey was zu profetieren oder nicht wird.

praes 15/6 1709.

Bilag No. 39.

Statsarkiv Stettin,

Feudalia Obelitz No. 3 fol. 11.

Von Ihre Königl. Maytt. zu Schweden zum Pommersegen Estatt, hochverehrente Herren General Statthalter, Kansler und Regierungs Rätthe, hochgoborner Herr Graff, Königl. Rath und Faldmarschall, Gnädiger Herr wie auch Wohlgeboren, Gestrengen und hochgeachte Herren.

Von die von Ew. hochgräflichen Excellenz und hochpreisliche Königl. Regierung in causa retro rubricata von den numero seel. Herrn Baltzer Gebhard von Obelitzen in Anno 1707 und nachhero ergangenen Verordnungen von dem Kathischen Herren Erben anfallener massen demselben gebührend nicht ansinniret worden und gesachter H. v. Obelitz darüber verstorben, indessen aber einen Sohn hinterlassen haben soll und dannhero nothig sein will, dass der wieder dessen nummero Seel. H. Vater angefangenen Process in puncto privationis fendiob neglaesam investituram wieder ihm fortgesetzt werde, solches aber nicht geschehen mag sondern denselben zu hören.

Solchen nach gelanget an Ew. hochgräflichen Excellenz und hochpr. Königl. Regierung mein unterthanig gehorsamster bitten Sie Gesuchen gnädig und hochgeneigt dem jungen H. v. Obelitz anzubefehlen, dass er auf die von seinem nunmehr seel. H. Vater abgelassene Vorderung in zurück rubricierter Sache, vom selbige ihm von der Katisschen Herrn Erben insinuiert worden, intra terminum legalem antropten auch procuratorum ad acta constiturien, wiedringen falls dass in contumaciam auf bescheinigtes insimulation werde geschehen werden, zu gerahnten haben soll. Wofür ich sterbe.

Ew. hochgräfl. Excellenz und hochpr. Königl. Regierung,

untherthanig gehorsamden

Advocatis fiscali.

Bilag No. 40.

Statsarkiv Stettin,

Feudalia Obelitz 3 fol. 13. 14.

Von Ihro Königl. Maytt zu Schweden, zum Pommerschen Estat, hochverwertete Herren General Stathalter, Kansler und Regierungsräthe.

Hochgeborner Herr Graf, Königlicher Rath, Feld Marschall und General Gouverneur, Gnädiger Herr wie auch Wohlgeboren, hochgelehrte und hochbonahmte hochgeehrte Herren.

Es bezeugen acta juderitalia in zurück rubricirter Sachen, welche gestalt seel. H. Gottfried von Kathen herrn Erben als possessibus der Guthes Obelitz unter dem 27. April 1707 anbefohlt worden, das sub eodem dato aus den dem Berichte nach nummehr verstorbenen H. Baltzer Gebhard von Obelitzen abgessene mandatum zur insinuation der Königl. Tribunal Ordnung nach an denselben zu befördern welche Verordnung ob sie gleich jetzt gedachten Herren Erben nebst angezielten mandato an H. Obelitzen geworden, so ist jedennoch dieselbe auf nicht erfolgter position zu zwei unterschiedenen Mahlen als den 4. November und 16. Dezember d.J. an Sie wiederholt worden. Worauff Sie in Januario nebst abgewiesenen Jahres mit 6 wochenliche Frist ad docendam insinuationen gesucht und auch erhalten. Ja Sie haben letztlich unter dem 21 martii übereine 6 Wochen dazu bekommen. Worauff Sie allendlich sub. praesentato d. 30. Apr. a.p. einkommen und anzeigen, dass der Herr Obelitz im August 1707 Jahres verstorben sei, legen zu Beglaubigung dessen einer neuthigen Frauen Briefs bei, welchen Sie für zuweisslichen Beweiss halten, ob es gleich denen rechten nach bey weiten nicht ist. Wen aber esse actis bekendt, dass der nummehr seel. H. Obelitz zu rechter zeit das Lehn nicht gesucht hat, und also dessen nicht nur selber sondern auch sein dem Vorgehen noch übrig seyen-

Bilag No. 40.

der Sohn verlustig dadurch geworden, per cap. 24 et 31 L. 2 find tæste Dⁿ Stück in escam. jur feudal Pagr. 17 quest 15 //; ob er gleich umb,renovationen investitusae durch den Herren Brüder von Eickstedten in Anno 1705 gelehnen, wie der process in punkto neglectas investitusae schon angefangen gewesen : // dazu aber sententia dectaratosia erfordert wir, solche aber absque praevia citatione nicht erfolgen kan, sofern Sie nicht vitio nullitatio labowiren soll.

Diesennach gelanget an Ew. hochgrfl. Excellenz und hochpr. Königl. Regierung mein unterthanig gehorsamster Bitten Sie gerufen mittels Vorbehalt der dadurch verwirkten Straffe, dass die insinuation den hohen Verordnungen an den H. Obelitzen nicht zu rechter zeit geschehen // : als wodurch der process merklich verzögert werden : // da ihnen doch nicht unbekannt seyen können oder mögen, wo der seel. Mann sich aufgehalten, müsten es testantibus reis anno 1669 und 1687 alhin gewesen und umb ihrem seel. H. Vater sein Lehngüter cum opere conditionen et instaw rationis ganzlich übertragen haben soll, den Katischen Herrn Erben anzubefehlen, die in dieser Sachen an den seel. H. Obelitzen wegen. Ganz mandata dessen H. Sohn imunuiren zu lassen und deshalp documenten legitimæ inziemationom inner 4 Wochen ad acta zu verschaffen, damit die Sache mit besseren success als bishero eine Zeitlang wegen vorgefallenen Verordnungen beyn Fiscalat meines schweren Krankheit und anderen wichtigen Amtsgeschafften // : wodurch den bisherigen Verzug untherthänig-gehorsamst excousiren : // könne fast gësetzt werden.

Advocatus fisci.

Bilag No. 41.

Statsarkiv Stettin, Bez. Stralsund.

Feudalia v. Obelitz No. 3 fol. 31-36.

Von Ihro Königl. Maytt. zu Schweden zum Pommerschen Estat hochverordnetem herren Generalstathalter und Regierung. Hochgeborner Herr Graff, Königl. Rath, Feld Marschall und General Gouverneur, Gnädiges Herr wie auch hochwoll und wohlgeborner gestrenge Rätthe hochgebietende hochgeehrter Herren.

Dass durch erhaltenen jüngsten dilation auswerts benandter Sachen mich weiter bey demselben nicht gemeldet, ist wahrhaftig auss keiner versehlichen straffbaren contumacia ant negliguntia sondern lediglich daher geschehen, weil die von Strallsundt erhaltenen böse Zeitung //: dass auf meiner Frau Mutter ihrem Güte Dunchewitz plötzlich nach einander 11 oder 12 unterthanige personen durch die grassierende Seuche hinweggerissen und auch in meiner Frau Mutter hause gleichfalls die eine Magd an solchem zufall auss der Welt geschieden und noch 2 andere dienstbotten krank und bettläggig geworden :// mich dargestellt erschrocken und eingenommen, dass notarie ich selber mich darauf zu Bette legen undt gesampten Sachen bey der Königl. Regierung sowohl als dem Königl. Hofgerichte anstand bis anher lösen müssen.

Da nun itze bey kaum erlangtes Wiedergenesung nur der Königl. hochpr. Regierung doccetum excentoriab vom 11 November auf 50 Reichthaler Strafe nebst dem monitio exicutoris von santes behandigt worden, kan nicht umbhier vorbereytes erhebliches impendimentum morbi ez casus admodum miserabilis dawieder anzuzeigen undt dadurch die praessupponista contumacium poenalem demütiget zu purgiaren und zu entschuldigen, anbey nunmehr in Unterthanigkeit für zu stelleb, wass

Bilag No. 41.

maassen ich mit zorzüelichen Eyde betheuren kan, dass ich so woll im vorigen als diesen Jahr offtermahlen an die mir auss ehemaligene Schreiben bekandt gewordener Witwe Bredalen auss Rynköping in Jütland unter address an hiero Kaufleute in Hamburg, in specie Pavel Stern und Offen geschrieben, und einen Schein der vormals hingesandten Königl. Regierungsbabdati an den Herrn v. Obelitz in puncto negotiae investiturae findi gebeten, allein biss diese Stunde nicht die geringste Zeile in Antwort von Sie zurückerhalten habe, so sas fast itzo glauben muss, es wurde mit gedachter Willen irgend eine Veränderung geschehen und die Briefe in fremde unbekandte Hände gerathen, oder des Krieges Unruhen halber nicht bis den letzten Ohrt befördert sein.

Und weil überdem die dies Land betreffende sehr elende Zeit jetzund alle correspondance dahin aufgehoben, so ist eine Unmöglichkeit für der hand weiter mich deshalb zu bemühen, daher ich dieser Uhr Sache wegen per dixretum einen Anstand der Sache //: worin doch kein periculum in mora vorhanden :// zu geben unterthanig gehorsamet bitten muse mittels beyfügen, dass nebenher umlängst für meinen Bettlägging worden sich ausgefunden, dass der von dem advocato fisci zum Grunde seines intention gelegh defectu petitas renovationis investiturae feudi des Herrn Obelitz im selbst ganz wichtig und der ex actis publicis offenbaaren Wahrheit entgegen sey, indem Beilagen A. und B. für Augen legen mittler zeit, da Balzer Gebhard von Obelitz in Polnischen Kriegsdiensten engagieret und abwesend gewesen, doch dessen hinterlassenen undt gerichtlich constituirte Vormünder und Gevollmachtige in allen vorgekommenden Lehn Muthungsfällen die Lehnspflicht gebührner abewartet und praestieret, auch confirmationen der in Original producierten Urkunde und Lehnbriefe für Herrn Obelitzen erhalten, und die anzu verwandten Unkosten und Reise Gelder wircklich

Bilag No. 41.

dem H. Obelitzen in Rechnung gebracht haben,, wovon die Muth-zettel und confirmations Scheine ohnezweifelt bey den actis publicis dieser Sache in Archivo Wolgastensi noch vorhanden und zu finden seyn werden; solcher gestalt aber ich und coleneredes, die wir nebst anderem Rechte auc nomine et jure der H. von Obelitz erwahnte geringe Lehnsleute //: wofür aber das gantze Guth Obelitz vorum kaum der dritte Theil zum Obelitzen Lehn, des Ubrigen aber zu der Belawen Lehn gehörig ist, nicht anzusehen:// besitzen mit Fug (Rette) gegenseitige advocato fisci exceptionen non fundatae intentionis sen non competentis actionis apponieren und dieser peramtorischen Einwende, weil sie huc uswue in actis noch nicht opponieret werden, zu allen Zeiten in qualunqve litis parte uns bedienen mögen. Stück Intner ad. pr. low Cap. 24 Pag. 3 Cress gelanget an Ew. hochgräflichen Excellenz und die Königliche hochpr. Regierung mein Untherthanig demuthigten bitten, Sie gerufen gnädig und hochgeneigt per dexcetum et quidem matasiter //: damit in billiger weise von dem ezeutore molestiet werden mögen :// obberegter injugiart Bescheinigung insinnirten mandats für der hand so lange Frist zu gönnen, bis die aller Ohrten geschlossenen Lander wieder geöffnet und dadurch gesandte Correspondanze von hierauss wieder frey geworden permagtwischen und praëjudicahen Winwende halber zu naher Begründung mit Ausführung desselben eine unumganzlich benöthigte inspectionon archivi :// mir zu verstaten, und sodann ferner Handlung undt legate Erkänntnisse hierüber hauptsächlich und praelimiwanter zu veranlassen, der ich in Zuversicht meines billigen Gesuchs und gnädigter hochgeeligtes defenierung mi untherthäniger Veneration und Respect verbleibe.

Johann Erdewin von Kathen meo et cohaerendum nomine.

Ispe consepi den 18. Nov. 1710.

Bilag No. 41.

Bailage A.

Extract den von Königl. hochpr. Hoffgericht sub dato 24. November 1651 confirmierten zwischen dem con Schefens Erben und Obelitzer Vormunden errichteten Obelitzer Pension Kontrakte.

Weil auch wir Baltzer Ge bhard Obelitz und verordnete Vormunden wegen unseren Verpflagten, in sonderheit zu dessen Huffs noth dürfftigen abmenten, auch jetzt abhandenen confirmation dessen alt Väterlichen Lehnstücken ein Hundert Reichsthaler für der hand baar benöthiget, so verpflichten wir uns, dass etc.

geschehen zum Stralsund auf Michaelis des 1651 Jahres.

Daniel Jörcke
als Vormund der
jungen Obelitz.

Joachim Vogelsang
in dito

Dietrich Garlipp
der jungen
Obelitzen bestalter
litis Curator.

Vilhelm von Sanden
von Schefen Kinder
Vormund.

Andreas Schlemann
Als Vormund der von
Schefens Erben.

Poul Erhorn
in Vormundschaft
der von Scherfens
Erben.

Bilag No. 41

Bilag B.

Extract seel. Johann Gesterdings Obelitzer bestellten litis curatoris sub data 22 Maii Ano 1672 in Fiscasterio regis, ad acta des Obelitzer concursus, producierten salanen und expensen Rechnung.

Anno 1663 den 27 Maii gegen verseynder Huldigung wegen der Obelitzen Lehn in Original Urkunde zu producieren,
vorweisen müssen nach Wolgast dafür,

Fahrgeld	36 Gr.
Reisegebühr an Meylen	
gels a 1 Rthlr.	7
Wartgeld auf 8 Tage	8
Zehrungskosten	5
dem Herrn Archivario	2
gezahlt	
noch extra Unkosten	2

Johan Gesterdings
hinterbliebenen Witwen.

Bilag No. 42.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 2.

Von Ihro Königl. Maytt in Schweden zum Pommerschen Estat Hochverordnete Herrn General Stathalter und Regierung Hochgeborner Herr Braff, Reichsrath General und General Gouverneur. Gnädiger Herr. Wie auch Hochwohl und Wohlgeborner Herr General Lieutnant und Regierungs Råthe. Hochgebietene und Hochgeneigte Herrn.

Ob wir zwar biss dato annoch wegen vieler dazwischen gekommenen wichtigen Verhindernissen, nicht das Glück haben können, mit dem titulo maxime oneroso von unserm seel. Vater acquiristen, und von dem letzten Lehnfolger H. Baltzer Gebhard von Obelitz plenissime sambt allen seinen Erb- und Lehnsrecht Übertragen und rufutirten, auc nun mehro viele Jahre von uns in Besitz gehabten Lehnstück Obelitz allernädigst beliehen zu werden, inzwischen doch des alleruntherthänigstes Ansuchen dieser hohen Königl. Gnade mit allerehesten gewüdiget zu werden; so haben wir, da ich sonst dieses Lehn halben niemand melden wird, zu Avertierung alles prejudices vor angehender allgemeinen Erb- und Landes-Huldigung uns in Untherthanigkeit melden und zugleich auf Eyd und Pflicht, so viel uns von diesem Lehnstücke bekannt, gantz gehorsamst wollen.

1. Finden wir in unseren durch die Kriegszeit ziemlich in Unordnung gekommene und inclomplet gewordenen Briefschaften einen alten copeylichen, von denen hochseel. Herzogen Jürgen und Barnim Gebrüder zu Stettin Pommern auf Heinrich und Vicke Gevettern der Obelitzen sub dato Stettin 1524 Dingatage nach Dronysii ertheil-

Bilag No. 42.

ten Lehnbriefe, welchen wir hiermit in Untherthanigkeit einrechen, so viel, dass der Geschlecht der Obelitzen folgende Lehnstücke gahabt habe:

7 Hufen zu Wüstenhagen
 7 Hufen zu Millienhagen
 3 Hufen zu Duvendich
 7 Hufen zu Obelitz
 $\frac{1}{2}$ Hufe auf dem Santzebuhrsen Felde
 Die Gerechtigkeit an Steinfeld.

2. Vorgemeldte Lehnstücke seyend durch den teutschen und in diesem Lande sich herein gezogenen verderbliche Krieg dargestellt verschuldet, öde und desolat geworden dass nicht allein von denen Obelitzen Vormunden 1645 umb proclamata ad liquidandum angehalten, und in folgenden Jahre der Concours-Process bis zur Priorität Urtheil, Taxa und Distribution vollführet worden, sondern letzte Lehnfolger Hr. Baltzer Gebhard von Obelitz, der in Jütland gewohnet, hat auch bey seiner Anherokunft sich nicht getreuet die darauf hafftende und das pretium taxe weit übersteigende Schulden, weniger die durch die vieles Krieges recidiven immer mehr und mehr verwilderte und verwüste Güter anzugreifen und zum Nutzen des Publici und Reflorissiment des verheerten Lande wiederumb zurecht zu bringen, dannentero unsern Seel. Vater in Anno 1687 mittels Cedirung alles daran habende Erb- und Lehnrecht disponiret, die Creditores zu befriedigen und die Güter hinwiederumb aufzubauen und in baulichen Stande zusetzen, wirwohl unseren seel. Vater nur Obelitz und Millienhagen verblieben, das Obelitzer Antheil in Duvendich und Wüstenhagen pp. aber von denen noch Ubrig seyenden Creditoribus an Hr. Georg Bernhard Klingen und andere cediret und
3. Haben wir schon vor vielen Jahren in Erfahrung gebracht dass der

Bilag No. 42.

letze Lehnmann Hr. Baltzer Gebhard von Obelitz in Jütland Todes verblichen und wissen nicht ob männliche Lehns Erben von Ihm hinterlassen, dass aber ist gewiss, dass wie er von hier gegangen Er schon ein Mann von 60 Jahren gewesen und so wenig männliche Leibes als Vettern gehabt.

Ewr. Hochgräfl. Excellence und die Hochpr. Königl. Regierung wollen gnädig erlauben, dass wir als die wir Hoffnung haben, der Conferierung dieses an unsern seel. Erbgeber refutierten Lehne für unsern Bruder Rithmeister von Kathen allergnädigst theilhaftig zu werden, uns hierdurch pro avertendo omni oraeindicio melden und dasselbe in Untherthänigkeit verbitten, die wir dagegen in profunder submission lebenslang beharren.

Ewr. Hochgräfl. Excellence und der
Hochpreisl. Königl. Regierung unter-
thänigte und gehorsamster Diener
von Kathen Erben.

Stralsund 21. September 1722.

Bilag No. 43.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 4.

Copia des allerunterthanigsten Memorials an Ihre
Königl. Maytt. in Dannemark-Norwegen p. abseiten
des Trabanten Balthazar von Obelitz sub dato
Copenhagen, den 22. September 1738.

Allerdurchlauchtigster pp.

Ew. Königl. Maytt wollen nicht ungnädig zubemerken geruhen,
dass mich unterwinde, Dieselben in aller Unterthanigkeit anzutreten und
vorzustellen, was massen ich aus einen copeylichen Lehnbrief und sonsti-
gen Uhrkunden, so mir von einigen Jahren erst zu Handen gekommen, bemerket
welchergestalt mir gewisse Lehne in Schwedische Vorpommern als Obelitz (oder
Avelitz) Millienhagen, Wüstenhagen und sonstige Pertinenzien wie anliegende
Copey von 1524 mir mehreren zeigt, von meinen seel. Vorfahren erblich
angestammt sind. Wann nun nach dem Jezigen Umstand sothaner Güter mich
genauer erkundiget : als habe in Erfahrung gebracht, dass das Gut Obelitz
und Millienhagen einem gewissen Grafen von Bielchen an. Sr. Königl. Maytt
in Schweden als ausgestorbenen Lehne geschenkt worden, und bemeldter
H. Graf das Lehn von solchen beiden Güthern anderweit an einen Captain von
Elvers, so selbe auch wirklich in possession hat, um 2000 Rdl. verkaufft,
Wüstenhagen sollte auch ein gewisser Obrister von Jägern als ein ausge-
storbenes Lehn geschenkt erhalten, die anderen Pertinencien besitzen
andere Edelleute, aber man weiss noch nicht sub quonam titulo.

Da aber, allernädigster König und Herr, Wüstenhagen - nēhmlich
was das Obelitzische Lehn anhangig - von einer Witwe, namens Schumacher's
sche viele Jahre Pfand-Weise besessen worden und der Herr Captain von

Bilag No. 43.

Elvers sowohl als auch ein noch anwohnender Hoffrath von Jäger mit selbiger Frau Process geführt haben, letzterer auch mit ihr noch wirklich in Process begriffen ist, umb vermöge Lehns-Ansprüche ihr davon zutreiben, so kan nicht eigentlich begreifen in wie weit solche Ansprüche gegründet seyn anerwogen sie ihe zu dato nicht depositieren können.

Weil aber, nach Massgebung meiner Ahen, Lehns-Briefe, ingleichen der Pommerschen Chronica des Micrelii, solche Güter lediglich Obelitz'sche Lehne sind, und der Titulas, da ist als Lehnsfolger wirklich noch in Leben, wodurch sie in andere Hände gerathen, nur entlehnet, als solte nicht meinen, das wir solche Lehne könnten disputirlich gemacht werden, in Betracht mein seel. Vater, als einziger Lehn-Folger von den Gütern in seinen 7ten Jahre ob imjurian und wegen Kriges-Troublen wie ein vaterlosen Kind mit seiner verwitweten Mutter sich nach Butzau in Mecklenburg zu seiner Tante einer Fräulein von Moltcken retiriren müssen und niemahlen wegen anhaltender Unruhen wieder dahin gekommen, sondern endlich in seinen mannlichen Jahren nacher Fühnen geraten, woselbst er endlich einen Cornets-Platz eine Zeitlang bekleidet, doch niemahlen gegen die Cron Schweden gedient, oder den Degen gezogen, nachgehende hat er sich in Jütland häusslich nieder gelassen und nach Pommern hin correspondiret, auch einen von Rikstaedt sein schriftliche Vollmacht übersandt, solche Lehne zu muthen, und in seine Seele den Lehns-Eyd abzulegen nicht minder ist er Willens gewesen in Person nach Pommern zu reisen, un d wegen solche Gäter Richtigkeit zu treffen allein eine Überfallene Leibeschwachheit hat ihn davon behindert, so ihm viele Jahre dahin gerissen und gar dem Tode übergeben, da ich denn als sein einziger Sohm und Leibes-Erbenhinterbleiben und zwar auch in der Minderjährigkeit als ein Kind von anderthalb Jahr, so von allen solchen Umständen nichts gewusst, bis

Bilag No. 43.

meine Mutter gestorben, und vor etlichen Jahren die zurückgelassenen Briefschaften mir in der Hände gerathen, aus welchen Umständen denn erhellt, dass man in dieser Sache mehr zu beklagen, als zu bestraffen.

Wenn nun, allergnädigster König und Herr, sothane meine gerechtsame Ansprüche auf bemeldte Güter schlechterdings schwinden zu lassen, vor Gott und der Welt unverantwortlich zu seyn erachte, mich aber auswärtigen sehr werthläufig lauffenden Processen nicht gerne exponieren wolte, die Dienste eine lange dorthin Reise und Entfernung auch nicht enlassen wollen, als flehe Ewr. Königl. Maytt gnädigen und Mitleiden vollen Wesen alleruntherthänigst an, Sie wollen aus besonderer Königlicher Huld und Gnade dero hohe Königl. Vorsprache Sr. Königl. Maytt in Schweden vor mich interponieren, dass ich wegen benannte Lehne restitutionen in integrum erlangen, das Lehn von Wüstenhagen und den anderen Pertinenzien aber, weiln selbe doch quaestionis, mir wieder ex specrali Clementra conferirt werden mögen.

P.

Balthazar von Obelitz.

Trabant.

Bilag No. 44.

Statsarkiv Stettin,

Lehnsarkiv Stralsund, Feudalia Obelitz No. 4.

Koncept.

An S.H.Exc. dem Hr. Reichs Rath und Gen. Gouverneur
Graf Meyerfeldt.

E.H.Excell. haben gnädigst beliebt untern Aug. h.a. uns des K. Danischen Trabanten Balthazar Obelitz bey des Königs von Dannemarck Maytt eingesehenes untherthaniges Memorial betreffend die ihm an die ehemalige hier im Lande befindlichen Obelitzsche Lehne zustehende Befugnis und Lehns-Gerechtigkeit in communiciren mir dem Befahl, von denen Umständen dieses Lehne Bericht zu thun, umb nach solchen die Beschaffenheit des Trabanten Anbringen zeigen zu können. Solchem zu folge ermanglen wir nicht in gehorsamster Antwort zu erstatten, wie ausserdem, dass der Supplicante nicht einmal erwiesen, dass er aus der Pommerschen Familie Obelitzen herstammet, noch auch den Nahmen seines Vaters angibt, es am dehm sey, dass testante Protecollo tomagiali de Anno 1700 et 1722 keiner von solcher Familie bey denen allgemeinen derzeit vorgewesenen Landes Huldigung als auch nachero sich zur Lahn-Muttung angegeben und wenn auch gleich von sothaner Familie annoch welche übrig wären, dennoch selbige und da sie ihre Lehne versessen - denen bekannten Lehn-Rechten nach nicht - weiter dazu admittieren seyn.

Es ergibt sich ex actis curial feudalie, das der letze von solchem Obelitzen Geschlecht einer Nahmen Baltzer Gebhard gewesen sey, der, weyl er 1687 als ein der zeit schon gewesener 60 jähriger und unbeerbter Mann seine Lehnsgerichtigkeit an denen hiesigen Kathen-Erben ceditet und abgetreten gehabt - sich nicht bey der 1700 geschehene Landes Guldigung gemeldet und weilen solche refutatio feudi deficiente consensu

Bilag No. 44.

domins nicht bestehen können, die Obelitzen Lehne als vacant vorhin und nach ero angesehen worden, als "welches wir in Anno 1722 ea occasione da ein gewisser Preussischer von Adel namens Zabel von Dollen umb die Conferierung bey Hoffe angehalten, in unseren der Zeit dahin abgestatteten unterthänigen und hierbey abschriftlich angeschlossenen Bericht mit mehren Umständen zu erkennen gegeben habe, auf welchen wir uns vor itzo gehorsamst beziehen und nur annoch dieses beifügen, wie dass der Supplicante, wenn gleich er sein abkommen docieren und sich en solchen Lehnen legitimieren könnte, er demnoch nach allgemeinen und hiesigen Landes-Lehn Rechten nimmer dazu weiter verstattet werden konne, bevorab, da dieselben als verfallen des Herrn Reichs Rathe Graf Bielcken Excellence schon Anno 1725 conferirt und von deroselben an den Captain von Elvers Übertragen und cediret worden, so dass annitzo und da nichts mehr res integra ist, die gesceht restitutio in integrum so wenig als die zu ampectirenden clementia principis in praejudicum des jetzigen novi vasalli statt haben können.

Wir empfehlen uns zu beharrlicher, nopension und verharren in repartierlicher Ehrerbietung.

E. H. Ex.

Unterschriften.

se Bilag : Rigsarkivets Priginale Skrivelse

under Tyske Kanc. U. A. Ltr. O. No. 1. Bilag 45.

24/10 1739.

Bilag No. 45.

Kanc. U.A. Ausländischer Privatsachen Ltr. O.

Tyske Kanc. U. A. Ltr. O. Rigsarkivet.

Zuschrift aus
der cancelleij
für den Lieut-
nant und Traban-
tén Balthazar
von Obelitz.

Auf die durch den K. Cammerhl. und Envoie von Lynar
in Stockholm geschöhens Vorstellung, betreffend
den Lieutnant von Obelitz an die in Pommern belegene
Obelitzsche Lehne gemachter Ansprüche, ist demselben
anschlüssiger Bericht der Pommerschen Regierung zuge-
stellt worden, welcher hierdurch dem Lieutnant von Obe-
litz communicieret wird, damit er aus selbigen die
Beschaffenheit der Sache ersehen möge, gestallt dann
auch daraus erhellet, dass er zum Besitzt des Lehns
zu gelangen sich keine grosse Hofnung machen könne.

2618.

K. T. C.

No. 1.

Copenhagen den 24te Oct. 1739

/ 71 T.K.U.A. Ausländische Privatsache

Ltr. O.

Obelitz.

28/29 September 1739.

Bilag No. 45.

Extract.

Aus des Cammerherrn Envoi Exstraord^{re} hl. Graff
von Lynar allerunterthänigsten Relation, d.d. Stockholm d.
28/29 September 1739.

/ Schliesslich Übersende Ew. Königliche Maytt aller-
untertha. den von der Pommerschen Regierung eingegangenen Be-
richt, betr: das Aussuchen des Trabanten Balthazar von Obelitz,
welchen wir ehedem, in quantum de Jure zu unterstützen, durch
ein allergnädigstes Rescript anbefolen worden, und erhellet aus
besagten Bericht so viel, dass ermelter Supplicant sich zu Er-
langung seines Gesuchen keine sonderliche Hoffnung zu machen
habe.

L/

2618.

Bilag No. 45.

Hochgeborner Herr Graff, Königl. und des Reichs-Rath
General und General Gouverneur.

Gnädiger Herr.

Euer hochgräffl. Excellence haben gnädigst beliebet unterm 14/15 ten Augusti hujus anni uns des Königl. Dänischen Trabanten Balthazar Obelitz bey des Königes von Dännemack Maytt. eingereichtes unterthäniges Memorial, betreffend die Ihm an die ehemaligen hier im Lande befindliche Obelitzsche Lehne zustehende Befügung und Lehns-Gerechtigkeit, zu communicieren, mit dem Befehl, von denen Umständen dieser Lehne Bericht zu thun, und nach solchen die Beschaffenheit des Trabanten Zubringen zeigen zu können. Solchem zu Folge ermangeln wir nicht gehorsamster Antwort zu erstatten, wie ausser dem, dass Supplicante, nicht ein mahl erwiesen, dass er aus der Pommersche Familie derer Obelitzen herstammet, noch auch den Nahmen seines Vaters angelebet, es an dem erij, dass testante Protocollo homagiale de Anno 1700 und 1722 Keiner von solcher Familie se wenig bey denen allgemeinen der zeit vorgewesenen Landes Huldigungen, als auch nachhers sich zur Lehn-Muthung angegeben und wenn auch gleich von sothaner Familie annoch welche übrig wären, dennoch selbige und da sie Ihre Lehne versassen, denen bekandten Lehn-Rechten nach nicht weiter dazu admittieren seyn. Es ergiebet sich ex Actie Curiaë feudalis, dass der letze von solchem Obelitzen Geschlechte einer Nahmens Balthazar Gebhard gewesen sey, der weil Er 1687 alz ein der zeit schon gewesener sechzich jähriger und unbeerbter Mann seine Lehne Gerechtigkeit an denen hiesigen Kathen Erben codieret und abgetreten gehabt, sich nicht bey der 1700 geschehenen Landes Huldigung gemeldet und weilen solche refutatio feudi deficiente consensu Domini nicht bestehen können die Obelitzen Lehne

Bilag No. 45.

alsz welches Wir in Anno 1722 es occasions da ein gewisser Preussischen von Adel Nahmens Zabel von Dollen umb die Conferierung derselben bey Hoffe angehalten, in unserem der zeit dahin abgestatteten unterthanigen und hie bey abschriftlich angeschlossenen Bericht mit mehrere Umständen zu erkennen gegeben haben; auff welchen wir uns vorjetze gehorsamst beziehen und nur annoch dieses beyfügen, wie dasz der Supplicante, wënn gleich Er sein Abkommen dociren und sich zu solchen Lehnen legitimieren könnte, Er dennoch nach allgemeinen und hiesigen Landes Lehn-Rechten nimmer dazu weiter verstattet werden können, bevorab da dieselbe alsz verfallen des Herrn Reichs Rahts Graff Bielchen Excellence schon 1725 conferiret und von denselben an den Captain von Elvers Übertragen und cediret worden, so dasz anjetzo und da nicht mehr res integra ist, die gesuchte restitutio in integrum so wenig alsz die zu aplechtierende clementia Principis in præjudicium des jetzigen novi Vasalli statt haben kan. Wir empfehlen uns zu beharlichen propension und verharren in respectnensecher Ehrerbietung.

Eurer hochgräffl. Excellenz

demütig-gehorsamster Diener.

Stralsund den 7ten

September 1739.

Unterschriften : H. Zülsch ? M. v. Neugebauer

J.F.von Engelbrechten W.Schönehoweller ??

J.H.Volthoff.

An den Herrn General Gouverneurs

Hochgräffl. Excellence.

Bilag No. 45.

Tit : Seremissimi.

Nach den hierbey zurück kommenden, durch den Edellmann Zabel von Dollen ohnlängst aus gewickten Remissorial; Sollen nach Ewr. Königl. Maytt gnädigsten Befehl, wir über dasz Ansuchen des Supplicanten mit unserm unterthänigsten Bericht einkommen, welcher dan hierdurch Demütigst dahin abgestattet wird, dasz so viel wir aus denen hiesigen Lehne-Nachrichten ansehen können, es allerdings mit dem Gühte Obelitz, und dazu pertinentien die Beschaffenheit habe, dasz solches ein altes der adliche Familie von Obelitzen zugehöriges Lehn aber xugleich in denen vormahligen schweren Zeiten des Teutschen 30 Jährigen Krieges dergestalt verschuldet geworden sey, dasz darüber A^o 1635 schon von einen Nahmens Johann Obelitzen ein Concursus Creditorum erregt werden muszen : derselbe hat zwar einen Sohn Nahmens Baltzer Gebhard Obelitz hinterlassen; welcher aber sich an dieses Lehn im geringsten nicht gekehret, auch alendlich deszen Besitz ohne allen vorbehalten an den in Supplica benandte hiesigen Stralsundischen Büreger, und Altermann der Cramer Compagnie, Gottfried Kahten, welcher theilesz selbst darin immittiret gewesenen Creditorum an sich gekauffet gehabt, in A^o 1687 gäntzlich Überlassen, und sich ausser Landes, wie man saget, nach Jütland zu wohnen begeben hat. Es ist auch zeit, weder von Ihm, noch von einigen deszen Erben etwasz gehöret worden; Immaszen den auch von diesem Geschlechte, so wenig bey denen solennen Königl. Schwedischen homagial Actibus, de A^o 1663 et 1700 alsz wenig bey der Dänischen Regiörungs-Belehung in A^o 1716, und der in Eur. Königl. Maytt allerhöchsten Nahmen ohne langst am 21te October a.c. alhin auffgenommenen allgemeinen Landes-Huldigung,

Bilag No. 45.

sich jemand angegeben hat, und da der abgedachte Baltzer Gebhard Obelitz, wie er in A^o 1687 hie im Lande mit dem Kaufmann Kathenwegen seiner Güther sich vergleichen, schon ein Alter 60 Jahriges Mann gewesen, und kein Erben gehabt hat, nicht anders zu glauben ist, dann dasz dieses Geschlecht gantzlich ausgestorben sein müsze; wiewoll wenn welches auch nicht wäre, dennoch daselbe sich seines Lehne denen Lehnrechten und hiesigen Landes-Verfaszungen nach, durch die versäumte renovierung der investituter bey denen vorgekommenen verschiedenen Fällen, mehr alsz zu viel verlustig gemacht hat. Sonst haben auch zwar die Käthen Erben prædentieret, dasz der obengenannten Baltzer Gebhard Obelitz an Ihnen die Lehn-Gerechtigkeit auff das Guht Obelitz völlig mit cediret, und abgetreten hätte, und weil jetzterwehnter Ihr Vater, mit einen Königl. Adel-Brief versehen gewesen wäre, solchem nach derselbe so woll, als auch Sie dieses Lehns würden fähig geachtet werden wollen, weil aber diese gerühmte Cession, daferne als geschehen dennoch zu rechte nich beständig, indem weder Lehn-Herrlicher Conses noch Confirmation darüber vorhanden, und daher schon vormahls bey der König Regierung dafür gehalten werden, dass nicht nur das Lehn zu Königl. Disposition eingezogen, sondern auch die Kathen Erben zu abstattung der Rechnung de fructibus perceptis et percipiendis angehalten werden müezen, weszen Fortsetzung aber durch sothane der Jetzterwehntenten Kathen Erben Intention von selbsten dahin, und bleibt für Sie ausser den habenden Jure Credit keine prætension an diesen Gühte übrig welches wir auch gleich woll vom der Beendnisz halten, dasz demjenigen, dem dieses Lehn cum pertnenties von Ewr. Königl. Maytt möchte in Gnaden vonferiret werden wollen, deszen reliition schwer genug fallen wird; daher es denn auch villeicht geschehen, dasz niemand bisz dato umb deszen Erlangung

Bilag No. 45.

sich sonderlich bemühet hat; Indeszen da dem publico daran gelegen, dasz die Lehn-Güter so in Creditoren Händen befindlich, bey vorkommender Gelegenheit, an einen guten Lehn-Mann und tüchtigen Hauswirth, so derselben sich rechtschaffen annehmen kan, wieder gebracht werden mögen, und dann der umb dieses Lehn anjetzo supplicirende Zabel von Dollen nicht nur von guten Mitteln, sondern auch ein guter Hauswirth seyn, auch die bisz dato jenseits der Peene gehaltenen Güter verkauffet haben soll, umb in dem hiesigen Königl. Territorio sich hinwieder umb nieder zu laszen; so stellen die von Ihm demütigst gesuchte Verleihung der vorerwehnte Lehnes cum pertinentiis Ewr. Königl. Maytt gnädigsten Wollgefalle wir unterthänigst anheim, und beharren mit tieffsten respect und zele.

Ewr. Königl. Maytt

Subscript: Regen: /

Bilag No. 46.

1270.

se Bilag No. 1. Pag. 30.

Bilag No. 47.

Deutsches Adelslexicon, Leipzig 1865.

Prof. Dr. Kneschke.

Obelitz.

Altes seit dem 13. Jahrh. vorgekommenenes, auf der Insel Rügen in Neu-Pommern begüterten Adelsgeschlecht, welches auch Oebelitz geschrieben wurde. Detleuus de Obelitz tritt 1256, Johannes de Obelitz 1273 und Hermannus de Obelitz tritt 1288 auf. Das gleichnamige Stammhaus wird bereits 1256 genannt und Steinfeld stand schon der Familie 1352 sowie Tribom 1401 zu. Im 16. 17. Jahrhundert sass derselbe zu Wüstenhagen, Millienhagen, Duvendich u. s. w. im Bartischen District. Ein Linie des Stammes kam auc nach Dänamark und in der Hand derselben war 1664 das Gut Rammesard. - So viel bekannt, ist der Stamm mit Gabhard von Obelitz, welcher in der k. dänischen Armee diente, zu Anfange des 18. Jahrh. erloschen.

Bilag No. 48.

Klevenfeldts Samlinger i Rigsarkivet. Ligprædiken over

Balthazar Gabhard von Obelitz

født den 6/3 1640 død den 23/8 1707. Slægtens sidste Mand i Pommern of første Mand i Danmark.

se første Bind under Forordet :

Pag. V. - XIV.

Bilag No. 49.

De Danske Obelitz'ers Forhold til Pommeren,
Eiler Nystrøm.

Personahistorisk Tidsskrift 6. R. IV. Kbh. 1913.

Herom har Hr. Eiler Nystrøm paa en meget smuk og for os værdifuld Maade udredet Slægtens Forhold til Pommern. Som Fuser i Faget bøjer jeg mig i dyb Erbødighed for Fagmandens Værk og udtaler min Slægts Tak for dette lødige Arbejde.

Bredo Obelitz.

I "Biografiske Efterretninger om Peter Munthe Bruns og Ane Munchs Slægt" findes bl. a. en Udsigt over Baltzers Gebhard v. Obelitz's Liv fra det Tidspunkt, da han under Svenskekrigen som en ung Mand kom til Danmark, indtil han 1707 døde paa den jyske Herregaard Aabjerg. En Ligprædiken, fortæller om hans ret eventyrlige Ungdomsliv : se Bilag 48 her.-

Ved sit Egteskab med Ide Iuel fik han en Søn, som blev Stamfader til den nulevende Slægt, der naturaliseredes som dansk Adel 1876.- Det skal forstaas saaledes at Slægten fik Bekræftelse paa at vi var dansk Adel, da vor Stamfader allerede var dansk Adel, da han ellers ikke kunde have overtaget en adelig Sædegaard. -

Slægtens Vaaben er i Grundtrækkene overensstemmende med det Segl, Baltzer v. Obelitz førte: En staaende Glente med udslagne Vinger. Men selv mellem de Seglaftryk, der foreligger fra hans unge Dage og fra hans Alderdom, er der væsentlige Forskelligheder, og med det gamle pommerske Slægtsvaaben - en udfoldet Paafuglevifte - er der slet ingen Lighedspunkter.

Ligprædikens Udsagn om, at Baltzer Gebhard v. Obelitz var af den

Bilag No. 49.

pommerske Slægt, turde derfor ikke umiddelbart staa til Troende, og i den nævnte Bog er denne Paastand heller ikke udtrykkelig fremsat. Dette Punkt trængte til nærmere Belysning, og da jeg i Sommeren 1911 i anden Anledning var paa Reise til nogle tyske Arkiver, fik jeg samtidig Leilighed til at aflægge et Besøg i Stettin og i det daværende prøjsiske Statsarkiv at undersøge Sagen nærmere.

De pommerske Obelitz'er er en gammel uradelig Slægt, der kan eftervises allerede i det trettende Aarhundrede 1) I 1444 levede to Personer af Navnet Henrik Obelitz. Fader og Søn, der førte forskelligt Vaaben 2); muligvis er det dog blot Hjerteskjoldet og Hjelmtegnet af det samme Segl, der paa den Maade er delt mellem Fader og Søn for at markere, hvem det var, der besejlede, da det ellers paa Grund af Navneligheden var umuligt. I det ene af disse Segl er en Vievandskost ell. lign., der senere har udviklet sig til noget i Retning af en Paafuglevifte. Allerede i det fjortende Aarhundrede er Slægten knyttet til Steinfeld og i 1524, Onsdagen efter Division apostolorum (20 Juli), fik Henrich og Vicke Obelitz af de pommerske Hertuger Konfirmation paa en Del Lengods, nemlig 7 Gaarde i Wustenhagen, 3 Gaarde i Duvendich, 7 Gaarde i Obelitz 3). foruden $\frac{1}{2}$ Gaard i Zanzebur_Felde og Deres Rettighed til Steinfeld, "so ere vorelderren, milder gedechtnus, up se geervet und so betanher quitest und frijgest beseten, gebрукet und inne gahabt, Lensbrevet er indført i den originale Registrant, der findes i Statsarkivet i Stettin 4) Godserne synes siden at være delt mellem forskellige Medlemmer af Familien.- Lensbrevet se Bilag under Forordet til første Bind Pag. III-IV.

- 1) Jfr. Kneschke, Deutsches Adels-Lexicon
- 2) Bagmihl, Pommerschen Wappenbuch.
- 3) Hedder nu Oebelitz.
- 4) Registrant over Lensbreve, General. herald. Selskabs Specialia : Obelitz.

Bilag No. 49.

I 1551 fik saaledes Reimar og Vicke Obelitz til Obelitz og Duvendich samt Reimar Obelitz til Millienhagen beseglede Breve paa Deres Lehn, og det ses, at den sidstnævnte Reimar Obelitz endnu i 1590erne sad paa Millienhagen. Endvidere foreligger bl.a. en Konsens af Hertug Bugislav, dateret den 19. Januar 1601, paa et Gælds brev paa 200 Gylden, udstedt af Reimar Obelitz den Ældre og hans Sønner Johann, Henning og Baltzer, mod Pant i nogle Agre, de har liggende i Zansebur-Fælde. Den her nævnte Reimar og Baltzer er efter alt at dømme Farfader og Fader til den jydsk Herremand Baltzer Gebhard von Obelitz, der skal være født paa Millienhagen, og Navnene genfindes ogsaa i den Anetavle, der indeholder i den tidligere nævnte Ligprædiken. Faderen synes at være død før 1651, thi dette Aar fik Baltzer Gebhard, endnu kun et Barn, Konfirmation paa de fædrene Len, der stod under Formynderskab; ogsaa heri er Ligprædiken overensstemmelse med de virkelige Forhold. Endelig fremgaar det tydeligt af en hel Række Aktstykker, at han virkelig var en Etling af den gamle pommerske Slægt, endogsaa den sidste Mand, saa at den her i Landet levende Familie af dette Navn virkelig er en direkte - og den eneste - Fortsættelse af den pommerske Adelsslægt. I det efterfølgende skal da fortælles, hvorledes Familien blev af med sine gamle Godser og Arvelen, som den, efter at være kommet til Landet her, i en lang Aarrække stræbte at komme i Besiddelse af.

I Trediveaarskrigen led Godserne stærkt og blev efterhaanden saa forgældede, at de Obelitz'ske Formyndere i 1645 maatte anholde om Proclamata ad liquidandum. Omkring 1663, da den svenske Konge havde nedsat en Kommission til Ordning af de pommerske Forhold, udgik et Edikt, hvorefter den gamle Adel havde at producere sine Lensbreve og andre Dokumen-

Bilag No. 49.

ter for Kancelliet i Wolgast, men da Obelitz, der anføres som Arvbesidder baade til Obelitz, Millienhagen, Duvendich og Wüstenhagen, paa dette Tidspunkt som nygift Egtemand sad velforvaret paa en afsides vestjydske Herregaard, maatte han give Afkald paa personlig at gøre sine Rettigheder gældende. Hans befuldmægtige mødte imidlertid frem og forklarede om sin Mandat, at da han ikke havde kunnet friste Livet ved sine øde Besiddelser i Pommeen, var han traadt i svensk Tjeneste, men havde efter Fredens Slutning " ved en synderlig Styrelse fra oven " giftet sig i Danmark og slaaet sig ned der, Formynderne var døde og han selv det sidste Skud paa den gamle Stamme; derfor var det vanskeligt at skaffe Beviser og Lens-Breve, men der kunde sikkert fremdrages troværdige Arkivefterretninger. Obelitz's Lensret synes dog ikke at være bestridt, men Konkurs-Processen, der havde været holdt svævende siden Fyrrerne, blev atter taget op i 1665, og i Aarene 1672, 86 og 89 fulgte Prioritetsdom, Taxation og sluttelig Distribution.

Baltzer Obelitz havde i Mellemtiden været to Gange i Pommern (i 1669 og 87) for at ordne sine Lenssager, og sidste Gang fik han dem saa vidt ordnet, som han fraskrev sig Arveretten. Gælden der stammede fra hans Faders og Moders Tid, var saa stor, at han intet Haab havde om at tilfredsstille Kreditorerne, og en af dem, Gotfred Kathe, Borger i Stralsund og Oldemand for Krammerkollegiet, fik derfor baade Godser og Arveret overdraget mod en Afstaaelsessum. Dette Dokument Obelitz udstedte var dateret Stralsund 9. Juni 1687.

Godserne blev nu bragt paa Fode. Kreditorerne udløstes, og Konkurs-Processen førtes til Afslutning; de tilgroede Agre rensedes ud, Husene byggedes op og der skaffedes Folk og Besætning, men efter at gamle Got-

Bilag No. 49.

fred Kathen var død 1698, blev der stort Paastyr om den fremtidige Besiddelse. Da Overdragelsen ikke var blevet konsenteret eller Konfirmeret af Landshærrn, betragtedes Kathen blot som Obelitz's befuldmægtigede Bestyrer, og det kom til langvarige Processer. Som naturligt var vilde Arvingerne ikke gaa frivilligt fra Ejendommen, der nu var forbedret og bragt i Stand, saa meget mere som deres Fader i 1692. - under Navnet von Kathen - var optaget i den svenske Adelsstand, netop for at være i Stand til at overtage Lensretten, som Karl XII iøvrigt 1699 skulde have givet Sønnerne Løfte om. Mod Obelitz, der synes at have besværet sig over at han var blevet narret, reistes der Fiskalsag " in puncto neglecto renovationis invistituræ etprivationis feudi ". Han havde ikke indfundet sig ved Hyldningen Aar 1700, indstævntes derfor 1702 for at svare til de Klager, der rettedes mod ham, og indsendte ogsaa Aaret efter sin Lensed skriftligt. Advocatus Fisci lod sig dog ikke nøjes hermed, og Sønnen blev efter Faderens Død, indstævnet i samme Anledning 1709, men efterkom ikke Stævningen alene af den Grund, at han endnu var et lille Barn. Om Stridighederne om de Obelitz'ske Godser i Pommeren stod endnu i mange Aar.

I 1722 henvendte imidlertid en prøjsisk Adelsmand sig til den svenske Konge om Tilladelse til at overtage Lenene mod at udløse Kreditorerne; Lenene betragtedes som forfaldne til Kronen, og han synes at have faaet dem, men ikke beholdt dem længe. Til Kong Frederik af Sverige overdrog dem under 27. Juni 1724 til Grev Thure Gabriel Bielcke, da de, som det hedder i Brevet, duch den Abgang der Obelitz'schen Familie zu unsrerer gnädigsten disposition als ein eröffnetes lehn anheimgefallenem." Dermed var lenene faktisk gaaet ud af Familien Obelitz, og før Kathens Arvinger, der stadig besværede sig, var der endnu mindre at stille op.

Bilag No. 49.

For den ny Lensmand har det aabenbart blot og bar været Finansoperation; og faa Aar efter (ca.1728) overdrog han - med den pommerske Regerings Samtykke - Eiendommene til en Kaptain von Elvers. Bielcke fik dog kun Obelitz og Millienhagen, men med de andre Dele af Lenet gik det paa samme Maade; Wustenhagen skænkedes til en Oberst von Jäger, og de øvrige Pertinentier kom i andre Adelsmænds Besiddelse.

Ti Aar efter, i 1738, da den gamle Obelitz forlængst var død, forsøgte Hans eneste Søn (af tredje Egteskab med Ide Iuel), Balthazar Obelitz, som paa dette Tidspunkt var Drabant i dansk Tjeneste - han var født 1705, blev Premierlieutnant 1734 og fik Afsked 1736; Aaret efter blev han atter ansat i Drabantgarden og naaede at blive Major. Død 1769. En Søn af ham var den bekendte Retslærde Balthazar Gebhard von Obelitz, 1728 - 1806. - at komme i Besiddelse af de gamle Familielen, hans Fader havde afgivet skriftlig Fuldmagt til at æske Lenene og haft den bedste Villie til at reise til Pimmeren og gøre sin Ret gældende, men legemlig Svaghed havde kindret ham deri, og sluttelig var han død uden at faa sit Forehavende sat i Værk. Sagen var derefter gaaet i Glemme, indtil Moderen døde, og Sønnen, som var kommen til Skels Aar og Alder, havde paa Grundlag af efterladte Brevskab faaet Kundskab om sin Lensret, der ogsaa fremgik af Chronica Micraëlii, og som han ikke mente at burde give Slip paa. Da han ikke havde Raad til at indlade sig i Proces, og Tjenesten hindrede ham i at gøre Reisen derned, bad han den danske Konge om at høre sin Indflydelse gældende hos Kongen af Sverige og skaffe ham restitutio in integrum, saa han atter kunde komme i Besiddelse af sine fædrene Len.

Gesandtten i Stockholm, Greb Lynar, fik virkelig Ordre til at

Bilag No. 49.

støtte Andragenet, men den svenske Regering i Stralsund stillede sig afvisende, og som Forholdene havde udviklet sig, kunde den næppe gøre andet. Den unge Obelitz havde helt forglemt at anføre sin Faders Navn, hvad der maatte se mistænkeligt ud, men desuden hævdedes det, at i Tiden 1700 - 22 havde overhovedet ingen af Familien Obelitz meldt sig til Landeshyldningerne eller angivet sig til Lensæskning - Lejn Mutung -, og selv om han kunde godtgøre sin Herkomst og legitimere sin Lensret, var Retten dog fortabt, fordi Lenene som vakante forlængst var givet bort til andre. Han fik altsaa blot en Bekræftelse paa, at Retten til de vidtstrakte Godser var fortabt for stedse.

Bilag No. 50.

Som det ses i Bilag No. 36 Pag. 62 skrives Slægten
her :

" Oebelitz "

dette har sin Aarsag i at den pommerske Udtale af Slægtsnavnet blev udtalt med et langt O, man dvælede lidt paa O'et, derved fremkom det senere at Navnet blev skrevet med " Oe " for at vise at det var et langt O, idet Oe paa pommersk udtales som et langt O, hvorimod Oe paa tysk udtales som et Ø.

Senere da Landet kom under tysk Indflydelse, blev " Oe " paa tysk Maner udtalt som et " Ø ", og i de nuværende Kort før anden Verdenskrig blev Byen skrevet som : Øbelitz, hvorimod man i de ældre Kort ser Navnet stavet som : Oebelitz.

Til Orientering anfører jeg at min Udtale af Slægtsnavnet er med en lille dvælen paa O'et, eller om man vil et langt O, fordi Navnet fra gammel Tid har været udtalt saaledes paa Pommersk, nemlig Oe.

Bredo Obelitz.